

Велика

Србија

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ • ГОДИНА I • БРОЈ 351 • СРБСКА ЛУКА • ФЕБ.-МАРТ 1997. ГОДИНЕ • ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

БРЧКО

МОСТАРИЗАЦИЈА

ДР ПОПЛАШЕН

НЕПРИКОСНОВЕНА ДЕМОКРАТСКА ЈАВНОСТ

ЗЕМУН

РЕД СТАНУЈЕ ОВДЈЕ

ДИПЛОМАТИЈА

ТРАДИЦИЈА ИМПЕРИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

РАДИКАЛСКА МИСАО

КОРЕНИ ХРВАТСКЕ МРЖЊЕ ПРЕМА СРБИМА

АНТОЛОГИЈА

ВРБАШКИ КРУГ

**ЕКСКЛУЗИВНО
РАДИКАЛИ
ЈЕДИНСТВЕНИ**

Из СРС РС искључено
пар чланова због покушаја
стварања раскола

15 фебруар:
Биљана Плавшић, председник РС разговарала у Бањалуци са Карлом Билтом, високим представником међународне заједнице у вези са арбитражном одлуком. Председница Плавшић истакла да ова одлука да је ово компромисна одлука, које има за циљ да задовољи различите стране.
Билт је пре подне одржао конференцију за новинаре у Брчком.

16 фебруар:
Српски посланици у Народној скупштини РС након заједничког консултативног састанка на Палама издали саопштење у којем се оцењује да је одлука Арбитражне комисије недоречива, да су овлашћена супервизора преширока и недопустива временска ограничењена у реализацији одлуке.
Делегација Народне скупштине Републике Српске, коју чине председник српског парламента Драган Калинић и шефови посланичких клубова, отпутовала у вишедневну посету Великој Британији, односно Енглеској и Ирској. У делегацији су, дакле, Никола Поплашен потпредседник Народне скупштине РС и шеф Клуба посланика СРС, Војислав Максимовић шеф Клуба посланика СДС и Драгутин Илић шеф посланичког клуба СМП/Савез за мир и прогрес.
Посета је остварена на позив Владе Њенго краљевског височанства.

Глумци Народном позоришта Републике Српске извели нову премијеру - кинеску бајку „Украдени принц“ у режији Воје Солдатовића.

17 фебруар:
Председник Републике Српске Биљана Плавшић након дужег времена поново је у Бањалуци разговарала са шефом мисије ОЕБС и председавајућим Привремене изборне комисије Робертом Фровиком о припремама за организацију предстојећих општинских избора.

Председница Плавшић је изјавила да већ постоје неке пропозиције за одржавање избора те да је неопходно свако правило детаљно разрадити да би се елиминисале евентуалне манипулације.

Амерички амбасадор Фровик је нагласио да су нова изборна правила заснована на Меморандуму о разумевању који је потписан у Бањалуци 30. новембра прошле године, а потом је нагласио да тренутно постоје две општине са посебним проблемима, а то је Мостар и Брчко.

Начелник Генералштаба Војске РС генерал-мајор Перо Чолић разговарао је у Бијелини са саветником Карла Билта за војна питања Јаном Форбесом о стању безбедности на подручју РС.

Генерал Чолић је упознао свог саговорника како тече реорганизација унутар ВРС у складу са Дејтонским споразумом.

Влада РС на Палама разматрала нацрте закона о држављанству и имунитету, те Привременом закону о пасошима, који треба да усвоји Савет министара дејтонске БиХ.

18 фебруар:
Пред Великим већем Основног суда у Бањалуци настављено суђење муслиманском лидеру Алији Изетбеговићу, кога оптужница терети за кривична дела ратног злочина и геноцида против српског народа. Оптужница, коју је подигао јавни тужилац Небојша Панић, терети Изетбеговића за ратне злочине против цивилног становништва, ратних заробљеника, рањеника, болесника и систематско уништавања цивилних и верских објеката на простору Републике Српске од стране муслиманске војске и паравојних јединица којима је он командовао и издавао наређења.

Суђење ратном злочинцу Алији Изетбеговићу почело је 24. децембра, а саслушање сведока 21. јануар 1997. године. На овом рочишту саслушана четири сведока. До краја суђења треба да се саслуша 297 сведока.

Пошто окривљени није доступан српским властима судски процес се одржава у одсуству оптуженог за ратне злочине.

Председник Великог већа Основног суда је Драгица Глушач, заступник оптужбе је јавни тужилац Небојша Панић, а браниоц окривљеног по службеној дужности је бањалучки адвокат Симо Тошић.

Парламентарна делегација Републике Српске, која се налази у вишедневној посети Великој Британији разговарала је са државним секретаром Форин офиса Николасом Бонсором у Лондону.

Вођа делегације Драган Калинић је упознао домаћина о политичкој и економској ситуацији у Републици Српској и притом се захвалио господину Бонсору на уравнотеженом и објективном приступу, који је имала Велика Британија према кризи у БиХ.

19 фебруар:
У Бањалуци председница РС Биљана Плавшић разговарала са холандским амбасадором Валеријем Слотером.

Током једночасовног разговора, којем је присуствовао и потпредседник РС Драгољуб Мирјанић, размешана су многа питања, а истакнута је и потреба већег ангажовања холандске владе у пружању помоћи Републици Српској.

Вем неко како каже како је лако председницима јер сами бирају њему, обим текста итд. Та тврђина није ни приближно тачна. Тачније када се ради о новинама које излазе месечно. Наиме дође се у току месец дана доводи толико што важнијих, што мане важних догађаја да је у свету штоме понекад веома тешко пронаћи оно што заслужује да буде истакнуто и први план. Ево да саопштем само неколико насупроне одабраних ствари које су се недавно десиле. Можда би било добро да читате преје свега читате са неким активностима Владе, јер су многи склони да ишта критикују тврдећи да се не дави животином проблемима. По аполитично није тачно. Рецимо неки дан, приликом боравка у Оштрој Луци чујемо добру вијест. Становници веле да је у том дијелу оштинској која је остала од негдашње Санске Мостине (српској наравно), председник Владе створио телерадијски центар. Зашто рекоше да јесте та први телевизијски центар још преје двадесетак година, а прва центарна програмна преје десет али заиста не видимо разлика да толико учешћено.

Министарство за информисање такође ради њеном царом. Преје неколико дана је свим грађанима у РС послано писмо писано дебелом словима у коме је била министарка (нема никакве везе са Живком) изговара одговорне уреднике (која би држила, јер дар до сада није у импресуму било којих новина нисмо нашли да је ише негодиворни уредник) да се онамају у складу са законом, јер, да новине иштамају еквицом, коју сва на овим српским просторима послали са маргиналним тужиоком. Зашто закон додуже не саопштем читавицу да је српска екипа чимељена у изјављеном изговору, ја да не би било забудне предлажемо усвајање једног закона који би регулисао читаво преводне српских језика, језика и да не набрајамо дане и никога услађивање са законом. Ако сто се до сада без и једне рјечи дозволили да нам раздраћа и недраћа покраду јрдове, историју, јисце, језенике, свештине, селла, шуме, градове, јрдова и ко зна ишта све још можда баш и нема смисла јуно рјечи проширили око изјављеног изговора. Да се ишаљ разумијемо. Еквицом изговор је наш српски колико и изјављени и закон би преједо само да озакопи равнојравности изјављеног изговора али само у ауторским прилозима и ако аутор изричито захтејијева да се негов тексти објави у тој варијанти. Е да би у овом случају издржи мојске санкције (видише санкција има и без међународне заједнице) аутор овој прилози изјављује да од сада ја назање и забудује жели да се негов прилози иштамају изјављени изговором јер су му тако изговорили и преје. Ишто се тачне свих осталих сарадника они у складу са законом, а нарочито у складу

са здравим разумом моју да ишаљ онако како жели (закон тај мојности као ишто рекосмо преједија).

И као ишто на почетку рекосмо, није лако као ишто се чини. Од толико ствари од прошлој броја уредник ударио је у телефоне у Оштрој Луци, таче у закон о чистотији језика и писма. Сјоредне ствари неко ће рећи мада мислимо да српски језик не може на сјоредни колосјек.

И коначно није све сиво ово Владе као ишто изгледа. Има и чубеја. Чубеја иштајк просвјетних радника. Зашто ради се о трпацији која је сасвим несвесна политичкој и економској тенденцији ја и не знајући иштакоја ва државу чименицом да тражи да им се иштакоја одважно зарађене иштакоја. Сваишта! Па и неки високи државни функционери се не сјекају када су примени последњу иштакоја, ја ишаљ јдој штоја нико од њих не иштакоја.

Поред иштакоја и сасвим неоскриваних захтејијева да иштакоја давно зарађених иштакоја чубеја и сјамајена политичка. Из сјама вас деложирају у зависности од чименице да ли сје на првом мјесту дали рецимо три сјамајене марака да лажно рјешено. Останак у сјамај или издржавано из неја такође зависи и од штоја ко иза која сјамај и у каквом се аутомобилу након ратној времена иштакоја у политичку униформу. Све је то често јарнирано иштакојама које не треба баш занемаривати. О томе дар ишто се српски радикална таче постоји и обимна документација са изјавама свједока, документима и сл. А за то врјеме Владе и неки држи важни органи су у више наврата енергично иштакојавали јдој вршана муслимана са наше сјамај међународне линије.

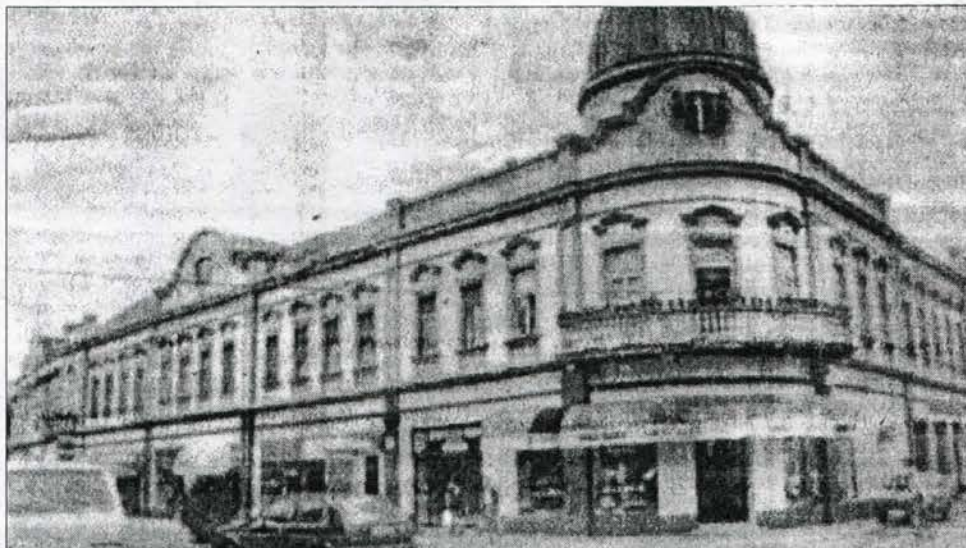
По како "Велика Србија", није билтен Владе за министре и министарке оставимо да раде свој посао, а у међувремену да се само на час осврнемо на вишестраначје у Републици Српској. Нове сјамајке и дане ниш, регионалне даботе, неке свој програм иштакојају у јовлици "Хоксво Западну Републику Српску" и тако се настава иштакојавање. После "Западне Републике Српске", вјероватно ће неко иштакоја Велику Републику Либертас и све ишто до независној иштакоја (иштакоја наравно).

Још до јуче су челиници тих нових сјамајкица док су били чланови неких држић иштакоја у малим сјамајкама за велику издржу. Па нека им буде. Јама кемо иштакојавање више простора неким држић иштакоја, ако нађемо за стојно, мада је вјероватније да ће се у међувремену саме чјасити.

Главни и одговорни уредник

М. Рашић

МОСТАР- ИЗАЦИЈА

Брчко

Равно 14 месеци након потписивања мировног аранжмана за бившу или садашњу (свеједно) Босну и Херцеговину, распакован је, парцијално, додуше, и брчански „пакет“ око чијег садржаја су се плела сваковрсна нагађања и страховања. Мишљења у вези са „распакивањем брчанског пакета“ су мање-више подељена, и крећу се од оцене да се, практички, ништа ново није десило у вези са арбитражом међуентитетске, раздвојне линије у Брчком и статусом овог града (да је, дакле, остао статус кво“ и стање једногодишње неизвесности за Српску) до оцена да је „Рим укинуо Дејтон“.

Има, наравно, и других тумачења која кажу да одлука међународне арбитражне комисије о граничној линији у Брчком - било да је очекивана или неочекивана, оптимална или неоптимална (повољна или неповољна) за ову или ону страну - продукт Дејтонског реализма.

Ни мање ни више од тога. Дакле, ови тумачи тврде да се међународни арбитар кретао, углавном, у задатим оквирима мировног споразума, вешто баратајући при томе (опет) познатим америчким „политичко-обредним“ предметима-штапом и шаргарепом. Остављањем, дакле, Брчког на једногодишњу дипломатско-политичку пољедицу, међународни арбитар, или боље речено, његови (амерички) кумири - постигли су две ствари: оставили су довољан међупростор за „дисциплиновање“ српског народа и његовог руководства, и с друге стране, вештачки су створили политички, а можда и етнички пандам Мостару.

Међународној заједници, очигледно, треба једна мостарска противтежа и у Републици Српској како би сама пред собом и пред другима у сваком часу могла да оправдава своју јаловост на спајању неспојивог (Федерације на мостарској матрици) „аргументацијом“, како, ето, не иде добро не само у Федерацији, већ и у Републици Српској!

Дакле, сва је прилика да ће Брчко током ове године па све до марта идуће, бити намењена незахвална „мисија“ - мисија мултиетничког, мултикултуралног и каквог све не „мулти“ спајања бивше Босне и Херцеговине, а „цемент“ за то су избеглице које се током тог периода морају вратити у овај посавски градић. Није ли тај циљ изразио и сам међународни арбитар, постављањем међународног супервизора у Брчком који ће управо надзирати и каналисати повратак свих избеглица у Брчком?

Ако се, дакле, „одлука без одлуке“ међународног арбитра о Брчком посматра из горњег ракурса - онда су сасвим у праву они који тврде да је она у складу са Дејтонским споразумом према коме су два „вентила“ остављена за покушај „реникарнације“ Босне и Херцеговине - то су Мостар, и ево, сада Брчко. Најзад, није ли Дејтонским споразумом и предвиђен повратак свих избеглица на своја огњишта, и некаква солидарна заједничког живота под танким босанскохерцеговачким кровом?

Останак Брчког у Републици Српској под једногодишњом међународном супервизијом (до 15 марта 1998 године) када ће бити донесена коначна одлука, својеврсни је, наиме, компромис произишао јамачно, како ствари стоје, из духа Дејтонског споразума. Ова одлука могла би се тумачити и као „спуштање лопте на терен“, смиривање тензија када су оне најмање потребне, и штавише погубне. Најзад, и сама изјава међународног арбитра Роберта Овена у Риму „да овом одлуком није проглашен победник“ - довољно говори сама за себе и по себи. Зар није, уосталом и сам Дејтонски споразум сушта сублимација ове Овенове римске изјаве? Нема победника - победник је престанак рата, мир за све три стране, односно оба државна ентитета.

Једно је јасно већ сада - укупне политичке, економске и друге прилике или би боље било рећи

неприлике у нашем ужем и ширем окружењу, и у првом реду дугорочна перспектива Дејтонског споразума - налажу нам (нама у Српској) мирно и достојанствено понашање и разборито чињење. Чињење хладном главом, на дуге стазе, а не никако емотивно и срцем.

Брчко је било (или још јесте, до марта идуће године) дејтонски „пакет“ са помало тајновитим садржајем, пакет-изненађења. То што се он тек сада (делимично) отвара - воља је међународног фактора, али и последица минутих, мучних и какофоничних српско-српских односа. Треба бити објективан и поштен па то и признати. Да су ти односи тада (пре годину и више дана) били другачији, и ствари би сада стајале другачије. Али, готовом послу нема мане, како лепо каже она народна.

У сваком случају, арбитражно решење међуентитетске линије у Брчком и статус овог града, пролонгираног на годину дана, и све евентуалне перипетије, симпатије или незадовољства у вези са овим „решењем без решења“ - ипшито не треба посматрати изван иницијалног дејтонског решења, дејтонске парадигме за бившу Босну и Херцеговину. Сетимо се на овом месту и овом приликом, самог мукотрпног чина потписивања Дејтонског споразума, јер нигде ниједна страна није била посве задовољна. Споразум је, ипак, потписан, јер бољег решења није било, или се није могло и хтело наћи.

Уосталом, шта је Дејтонски споразум него, пре свега, одређених (по српски народ окупних) међународних односа и околности, разломак (тресутно) поремећене равнотеже светских сила, продукт новог светског поретка којег неки, с правом или не, квалификују неофашистичким.

У склопу ових спознајних категорија треба посматрати и прихватити и „одлуку без одлуке“ арбитражне комисије у погледу Брчког. Свака друга визура у овом тренутку била би нерепална и кратковидна, и косила би се са дугорочном пројекцијом Дејтонског споразума, свело се то некое или не, јер то су факти.

С обзиром, дакле, на неповољни сплет међународних околности и умешаност међународног фактора у минути рат на простору претходне Југославије (да и не спомињемо класичне расколе у српско-српској кући), државна делегација Републике Српске постигла је, ономад у Дејтону, и сада у Вашингтону (арбитражна комисија) максимално колико је могла. Можда је било и неких кривих или врлудујућих корака, али било је много више лимитирајућих фактора, при чему нико не треба испустити из вида посебно један - постигорне компликације у Србији, чиме је дипломатско-политички статус и углед матичне државе (а тиме и српског народа у целини) поново био ослабљен, како би прецизно рекао владика Амфилохије.

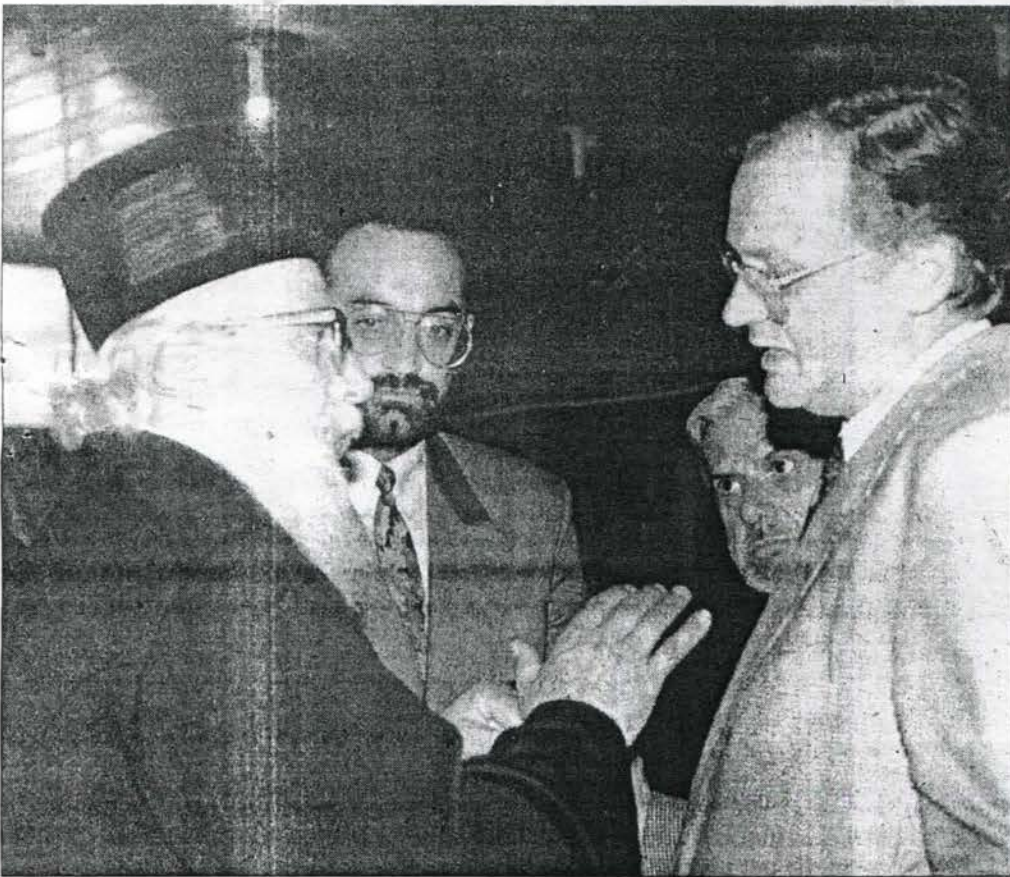
Зато ваља веровати државном руководству Српске које, као увек до сада, чини максималне напоре да Српску успешно проведе дејтонском луком између сиљних Сцила и Харибди. При томе ваља знати да међународни фактор, и не само он, већ и онај домаћи, на жалост, засигурно има испрограмирану - на дугим или кратком штапу - „мируну“ или на неки други начин, „реинтеграцију Српске у Босну и Херцеговину“, и зато сваки неконтролисани гнев становништва, „догађање народа“ у Српској - ишло директно на руку тим програмима, што би имало кобне последице по српски народ западно од Дрине и Дунава.

Преостaje једино да српска дипломатија засуче рукаве и да ради можда друкчијом стратегијом него до сада, и са мање грешака у корацима.

Анђелко АНУШИЋ

ТРИ БОЈЕ - ЩАРЕНО

Српска политичка сцена, било да се ради о неким пуно ранијим временима или о данашњем времену увијек је на неки начин представљала живу материју, чак и када се чинило да је површина мирна. С друге стране сваки политички потез, онај ко га је повукао, а поготово странка на власти тумачи као успешан. То може бити логично али извесно није тачно

изгледало немогуће. Прије неколико дана је смитована вијест да је створено алтернативно вијеше министара (чак су подијељена и министарска мјеста) од странака с обе стране међуентитетске линије, како се модерном терминологијом назива оно што би требало да буде државна граница. На челу тог самопрокламованог министарског савјета је г. Сејфудин Токић, а чланови су му поред осталих и г. Живановић, либерал из Бањалуке који је пред протекле изборе тврдио како ни у ком случају не намјерава да ради на рушењу Републике Српске. Има и других који му праве друштво. Један од њих је г. Милорад Додик из Лакташа. Ствар није ни смијешна ни наивна. Тим прије што иза њихових странака стоји страни новац. Тачније новац и оних који финансирају програм наоружавања Федерације под називом Опреми и обучи; затим неке независне медије, супервизора са великим овлашћењима у Брчком и још пуно, пуно тога.

Не треба занемарити ни изјаву из сада анонимног представника ОЕБС-а који је најавио могућност одлагања општинских избора за септембар. Додуше српски радикали су такву могућност најавили одавно не трудећи се да се крију иза анонимности. Сигнали о могућности одлагања избора осим тога нису скорашњи јер су од самог почетка припрема за изборе представници ОЕБС-а одбијали да се чврсто вежу за било који рок око регистрације странака, предаје кандидатских листа и било чега што је политичким странкама значајно. Избори ће вјероватно бити одложени са образложењем да је потребно да се изврше темељитије припреме како би се избјегле грешке са прошлих избора. Неће наравно бити речено да је то покушај да се у

У сваком случају мало шта се дешава случајно. На протеклим општин изборима (септембра 1996. године) учествовао је заиста импозантан број странака, коалиција и самосталних кандидата. Наравно циљ је био улазак у парламент, односно покушај освајања неке од значајних државних функција. Резултат је одавно познат. У Народној скупштини Републике Српске посланичке клупе су добили представници шест странака, овдашњих. Кажемо овдашњих јер су у скупштинске клупе сјели и посланици још три странке из Федерације иако њихове странке нису регистроване у Републици Српској. Како и зашто то је друга прича.

Но са приближавањем избора таласи политичких вода поново постају већи. Избори су у сваком случају с једне стране покушај дијела политичких странака да кроз веће учешће у власти покушају да реализују дио својих програмских начела, а с друге стране прилика коју опет појединци или неке друге странке чекају као могућност изласка из анонимности, макар и за кратко. Овдје у Републици Српској све се додатно компликује и присуством међународне заједнице. У последње вријеме, ваљда по угледу на већ одавно досадне шетње Вука, Весне и Зорана, и овдје се најављује пандан коалиције Заједно само под другим, још неодређеним именом. Постоји могућност и других коалиција и не би било изненађење када би неке коалиције биле компоноване из новог мјешовитог брака странака из Српске и Федерације, ма колико то многим до јуче

међувремену нађе што прикладнија могућност за бољи резултат федеративних странака на српским просторима. Када смо већ код тога ваља напоменути да ОЕБС није прихватио ни један приједлог око дефинисања изборних правила који би ишао у корист смањења могућности за лажирање резултата.

Свима је већ одавно јасно да је Брчко давно остављено као јак метод притиска на Србе, иако су неки из државног врха покушавали да нас убједије како је то добра одлука. Истовремено народ је уморан. осиромашен и потпуно окренут дневним проблемима преживљавања. На све се то у нама несклоном свијету рачуна. Влада није учинила скоро ништа да се ситуација промијени, или бар поправи у мјери у којој је то могуће, а **црно безаконоје** влада на све стране.

Срби су способни да трпе и истрпе сваку муку, поготово ако је зарад државе па могуће да на ту карту рачуна и позиција. На ту карту су играли и прошлци на претходним изборима, знајући додуше да поред њих постоји јака национална странка, Српска радикална странка, спремна да се због националног одрекење или бар одложи своје страначке планове.

Но треба ли рећи да ово није држава ни српских радикала ни владајуће странке, нити било које друге, већ држава Срба, па ако неко за себе већ тврди да се залаже за националну државу треба тако и да ради.

Али пошто је одлагање избора више извесно него неизвесно ове редове нећемо за сада користити као средство предизборне кампање већ више као начин да упозоримо да постоји тачка испод које се само пада.

У међувремену све се поново своди на игру живаца и ко може колико да издржи.

Иначе ма колико се трудили да се из ових вртлога политичких немира, као народ, извучемо са што мање проблема, на крају се испостави да нас се свако мало сјете сви они којима требају разнолика национално-патриотска оправдања за рјешавања властитих проблема.

Постали смо нека врста неизоставног миљеа у националном доказивању браће преко Дрине. Ваљда се у том светлу може посматрати и изјава лидера Социјалистичке партије Републике Српске г. Живка Радишића дата поводом потписивања споразума о специјалним везама између Савезне Републике Југославије и Републике Српске. По чему су те везе специјалне тешко је рећи. Прије би могли констатовати да је тим споразумом Савезна Република Југославија, заправо коначно уважила постојање наше земље, али било како било г. Радишић је понесен, ко зна чиме све не, изјавио да је „споразум наставак добре сарадње Србије и Црне Горе са Републиком Српском која се показала у пуном сјају за време нељудске блокаде Републике Српске од стране међународне заједнице“ (парафразирано).

О споразуму су се изјасниле и друге странке, односно њихови прваци, наравно и Српске радикалне странке. Др Поплашен је рекао „да се нада да и апстрактност и неконкретност и необавезујући карактер недавно потписаног споразума, проистичу из одредби Дејтонског споразума, из међународног контекста и међународних притисака и других наметнутих ограничавајућих фактора. Поред тога „др Поплашен је додао“, да се нада да ће са осећајем братства и блискости народа с обе стране Дрине, добром вољом режима у Републици Српској, Србији и Црној Гори изнаћи права решења у којима ћемо уместо става да ће се расправљати о међудржавним односима, визама и сличним стварима, имати финансирану границу и један економски, образовни и информативни систем.

Локални избори, владе у сјени. Брчко, споразуми... шаренило најразличитијих збивања и политиканства. Низ догађаја који наизглед асинхроно егзистирају на политичкој сцени.

Поред тога хтјели или не морамо се дотаћи збивања и у Србији и Црној Гори. Мило Ђукановић, актуелни премијер Републике Црне Горе, последњим изјавама жестоко је напао Слободана Милошевића оптужујући га за заустављање процеса демократизације у СРЈ као и некоректан однос федералног партнера према Црној Гори. Наравно ускоро је уследио и контранапад посредством Радио-телевизије Србије.

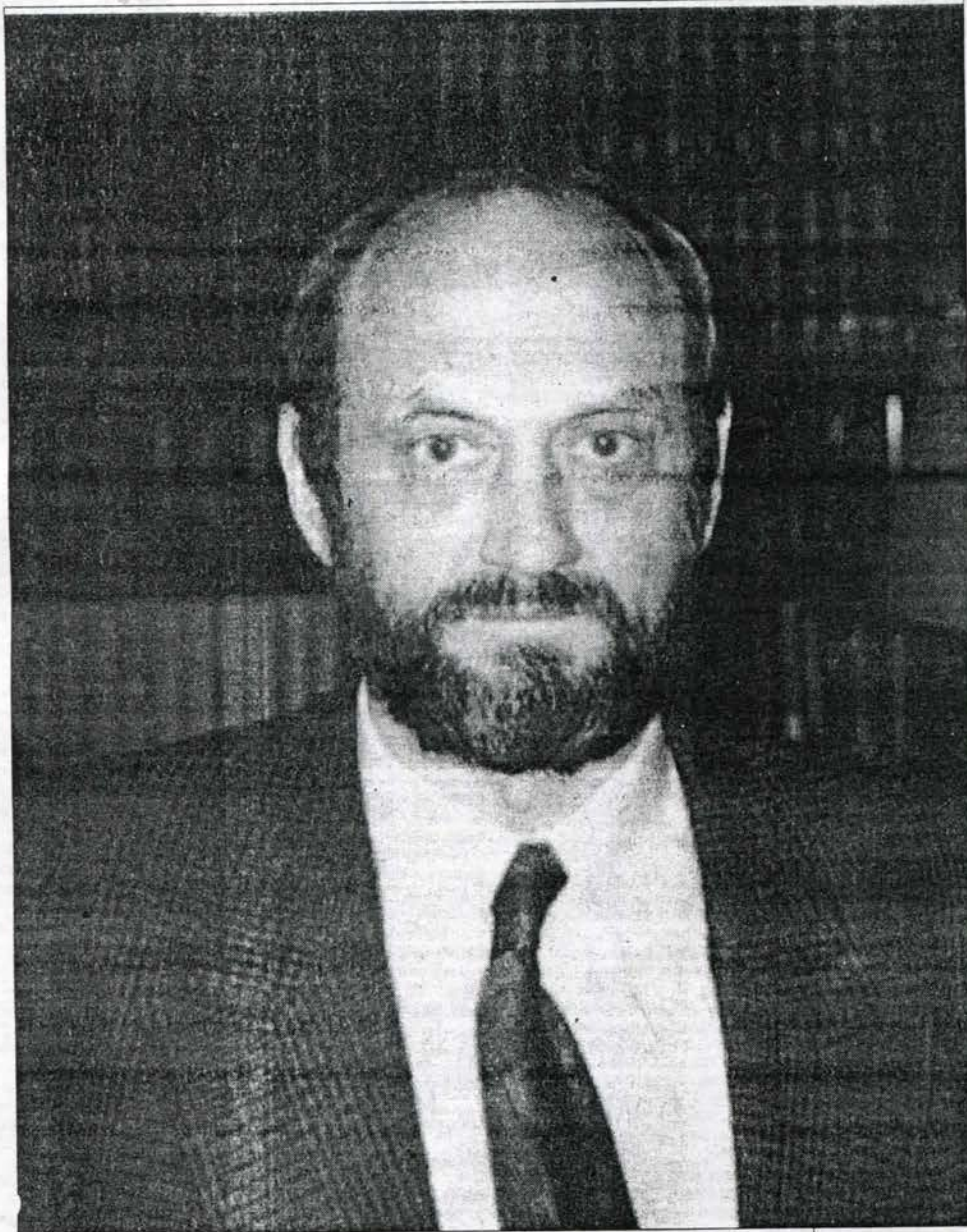
Србију цјепају и по другим шавовима заказујући конференције са представницима, наравно нелегалним, шиптарске мањине. Са њима ће се ускоро, у Сједињеним државама сусрести лидери „српских“ парламентарних странака (СПО, СПС, ДС, ДЦ, ГСС). Упадљиво примјетно је да се на списку не налази Српска радикална странка. Тако ће интересе српског народа представљати Драгољуб Мићуновић и Весна Пешкић као маргиналне политичке личности, а неће примера ради Др Војислав Шешел као лидер најјаче опозиционе партије у Савезној Републици Југославији.

Неозбиљно дјелују и изјаве Вука Драшковића о реконструкцији монархије под Александром II Карађорђевићем; човеком који до прије неколико година није знао говорити српски језик а сада претендује на престо свога оца, протјераног од стране комунистичког режима.

У броју боја које се прелимају на овако малом простору вјероватно би се изгубио и Кицлофски. Но ми смо навикли и на већу збрку, па да надали се да ћемо је ако не у потпуности схватити оно сигурно прерађивати.

НЕПРИКОСНОВЕНА ДЕМОКРАТСКА ЈАВНОСТ

У кабинету др. Поплашена смо се дословно прогурали Непосредно пред повратак из британске престонице окупирали су га бројни страначки и државни сарадници. Затекали смо га за радним столом док је прегледавао обимне материјале и упознавао се са догађајима који су се десили у његовој одсутности.

- Не сметамо?

ПОПЛАШЕН: Не, ви сте увек добродошли.

- Како је протекло путовање?

ПОПЛАШЕН: Добро, наша парламентарна делегација примљена је на начин којим се заиста

исказује поштовање једној државној делегацији. Имали смо бројне отворене и рекао бих често и срдачне разговоре. Поред представника парламента, владе и форин офиса разговарали смо и са представницима српске дијаспоре, дописницима средстава информисања из Српске и Србије, а и југословенским амбасадором.

- Како видите тренутну политичку ситуацију и процес демократизације у Републици Српској?

ПОПЛАШЕН: Република Српска сада, очигледно у наредном периоду, неће бити у лакој ситуацији. То због тога што на једној

страни имамо Дејтонски споразум и арбитражну одлуку око Брчког који носе укус опредељења неких великих сила да се државни елементи Републике Српске истопе и да се Српска реинтегрише са нашим дојучерашњим непријатељима. На другој страни, још увек је присутан став југословенског и србијанског режима који је далеко од патриотског опредељења. И, коначно, трећи моменат који нас оптерећује јесте збир последица рата и тешко економско стање у коме се налази Република Српска. Уколико схватимо да наведене проблеме не можемо решити брзо схватићемо и озбиљност са којом треба да се поставимо у овом времену. На тај начин можемо се ухватити у коштац са свим тешкоћама и сигуран сам да можемо испливати на обалу која је наша и која нам годи.

- Поменули сте Брчко. Клуб посланика СРС РС је заједно са другим српским посланицима издао заједничко саопштење. Са становишта могућности у предстојећем једногодишњем периоду у каквој се ситуацији Брчко налази?

ПОПЛАШЕН: Одлика Робертса Овена, главног арбитра за БРЧКО има низ мањкавости. Пре свега она крши Дејтонски споразум, јер у том споразуму пише ако стране у конфликту не постигну споразум остаје стање какво јесте. А споразум нису постигли нити су арбитражну одлику потписали представници Републике Српске нити Федерације БиХ. Уз то су прекршене и међународне норме (УНЦУ-ТРАЛ-унцитралови принципи) по којима се одлука може донети већином гласова, а на које господин Овен директно позива. Шта да кажем о још једном срамном писму Слободана Милошевића Робертсу Овену у коме га он овлашћује да за своју одлуку уопште не мора консултовати Републику Српску. Поред тога новонаменовани супер-визор (помоћник Карла Билта за Брчко) има огромна овлашћења па и могућност да суспендује Устав и Законе Републике Српске и прописе локалних органа власти у Брчком.

Али најважније је - и то је охрабрујуће да Брчко остаје саставни део територије Републике Српске и да од наше храбрости и умешности зависи шта ће бити са овим градом, а рекао бих и са Републиком Српском.

- У СРЈ је дошло до смене власти у великим градовима. Коалиција Заједно је успела уз међународну подршку да збаци са локалне власти Социјалистичку партију. Да ли је то корак у процесу демократизације или смена једног аутократског режима другим?

ПОПЛАШЕН: У Србији је заиста исправљен флангрантан прекршај диктаторског режима везано за прошлогодишње локалне изборе. Сада уместо леве криминалне болшевичке диктатуре у већем броју великих градова у Србији имамо неспособну, корумпирану и инструментализовану локалну власт коалиције "Заједно". Једно зло замењено је још већим. Ту се ради о штети и за Србију и за српски народ у целини. Али и тамо се не може зауставити продор демократске и патриотске свести и демократске будућности Србије. У својој оријентацији и своме понашању српски радикали пре свега воде рачуна о томе.

- Како посматрате везу између Републике Српске и СРЈ. Шта спада у примарне елементе њиховог везивања?

ПОПЛАШЕН: У последње време односи Српске и Југославије су се донекле формално поправили. Али суштински квалитет није постигнут, а он се састоји у томе да се укупан српски народ и представници власти у српским земљама понашају (док то није могуће и формално реализовати) као да српски народ живи у једном друштву у једној држави. Томе би морали одговарати прописи, закони, образовни и информативни систем, економска интеграција, међународна политика итд...

У складу са тим морала би постојати карикатурална, а не права граница на Дрини, а за такво нешто постоји и реална могућност. Српски радикали су у убеђењу да на тај начин треба гледати у време испред нас и да ће српски патриоти у том времену постићи своје основне циљеве.

- Део независне штампе у Републици Српској вешто је искористио последње догађаје у Српској радикалној странци да подметне тзв. раскол у њеним редовима. Колико заправо у свему томе има истине?

ПОПЛАШЕН: Најпре "независна штампа"?! Шта је то?

Нема никаквог раскола у Српској радикалној странци. Постоји један број људи који се поводи тренутним афектима, који из тренутног расположења закључује о дугорочној политици, један број уморних људи који мисли другачије и о циљевима и о методу страначког рада, а то су довољни разлози да они нестранички уобличи своје политичко деловање или да се нађу у редовима странке која је ближа њиховом укусу и опредељењу. Занста им желим срећу под условом да своје деловање изводе из демократских принципа и процедура које нужно подразумева демократски уређено друштво.

Српска радикална странка као и свака друга озбиљна и велика политичка партија јесте подложна обнављању и чишћењу својих редова, а у складу са својим политичким принципима. Дакле то је један "природан" и нормалан процес и ми га као таквог узимамо. Једноставно идемо даље!

Морам да приметим да се ових дана и недеља чак појачао интерес за Српску радикалну странку и да су све учесталије оцене којим се изражава поштовање за доследност у политици српских радикала.

- Па шта је, заправо, значило гласање за привремено седиште владе и због чега су тако гласали посланици Српске радикалне странке?

ПОПЛАШЕН: Посланици су на четвртм

заседању Народне скупштине Републике Српске, а везано за привремено седиште владе гласали онако како је одлучио Клуб посланика СРС РС на сугестију Извршног одбора СРС РС и других органа странке. Ни један није "искочио" нити учинио било шта самовољно. Уверени смо да смо поступили конструктивно у складу са програмском оријентацијом странке, а узимајући у обзир политичку корист или штету која је могућа, ако се поступи овако онако. Све остало је ствар недобронамерних шпекулација и

Мост и Грахово и Кључ итд... Дакле ситуација се значајно изменила. Али небитно, још увек смо уверени да је Бањалука место у коме државни органи Републике Српске могу радити најефикасније и најпродуктивније, али то је ствар промена Устава Републике Српске и опредељења појединих странака (нарочито укључујући владајућу странку) око тог питања. Ипак, то никада не треба губити из вида да је успех постигнут када главни град јединствене Србије буде Београд, а све остало је привремено, пролазно решење на том путу.

- У Републици Српској и Федерацији БиХ у јулу ће се одржати локални избори. У каквој атмосфери ће Српска радикална странка наступити на њима?

ПОПЛАШЕН: У атмосфери која буде присутна, али сигуран сам да ћемо учествовати. Повлачење из избора које се оправдава љутном због мањих или већих неправди само би нам штетило.

- Па јесте ли након свега, задовољни степеном који је до сада постигао процес демократизације у Републици Српској и укупно у восткомунитичким земљама, те да ли је он више водно рачуна о интересима народа тих земаља или интересима светских сила?

ПОПЛАШЕН: Питање је књига на којој се може одговорити искључиво књигом. У том погледу мало је постигнуто. Процес такозване транзиције тј, нестанка социјализма углавном је диригован и контролисан из највеће прекоокеанске светске силе. Присутан је и покоји прст обновљеног немачког рајха. Све остале земље су у нок-дауну или на коленима. То је за сада тако али као што пословично зна наш народ свака ноћ је предуга да би једна свећа до зоре разбијала таму. У вези са Републиком Српском поред свих лоших страна ипак како - тако живимо у самосталној и независној Републици, отворили смо и процес демократизације, имамо и вишестраначки парламент у коме ћемо се за добра решења борити аргументима, свађати препирати, надам се да неће бити озбиљнијих конфликта. Зле ствари морамо решавати на начин предвиђен законом и не смемо учинити ништа што доводи у питање српско јединство и нашу слогу око базних националних и државних интереса. У томе видим нашу будућност.

- Шта је основни механизам на основу кога опозиција у Републици Српској може контролисати власт?

ПОПЛАШЕН: У овом распореду броја посланика у парламенту најважније се изборити за јавност рада државних органа и за демократски и критички рад јавних гласила, нарочито државне телевизије и радија. Дакле, демократска јавност. Друго, демократска јавност и коначно, треће, демократска јавност.

ПОВОДОМ РАЗГОВОРА ВРХА СРЈ И РС О РАТИФИКАЦИЈИ И РЕАЛИЗАЦИЈИ СПОРАЗУМА О СПЕЦИЈАЛНИМ ВЕЗАМА

Лично сам изненађен начином на који проблем виде представници Југославије и Србије. Али том пријатном изненађењу не сме изостати потребан опрез и озбиљност јер за то има много разлога. Као да се нешто чудно догодило па се старији брат сетио млађег са пуним разумевањем и братском топлином.

Надам се да се не ради о празној реторичи, пуком политичком маркетингу или вештом политичком маневру кога Западне Србе очекује хладан туш.

Било како било српски радикали ће будно пратити остварење сваког елемента споразума у времену процедурално и суштински и снажно захтевати његову пуну реализацију.

Тим прије што се ради о документу који је потпуно у складу са међународним нормама па је његова будућност у добрим или злим рукама потписника тога папира.

узимање неког неважног детаља као битног. Сигуран сам да ће у наредном времену бити сасвим уочливо да смо поступили на најбољи могући начин.

- Да не би било забуне шта је став српских радикала по питању престонице Републике Српске?

СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА НОВИНАРЕ

Др Поплашен је на конференцији за новинаре изјавио да је Српска радикална странка незадовољна досадашњим радом Владе Републике Српске и њеним ефектима на пољу основе привреде. Такав рад је резултирао недостатком новца за финансирање основних друштвених делатности. Све је то резултат систематске редукције буџета која је последица криминала који влада не сузбија. У том смислу сматрамо да је потпуно оправдан штрајк просветних радника због свега тога. Скупштина би требало да се определи за реконструкцију и промену владе.

СРС је у дилеми да ли да изађе на изборе. Правила ОЕБС-а су лоша и неуважавају стварност. Ако будемо излазили учинићемо то самостално и са пуним листама у свим изборним јединицама.

Споразум између СРЈ и Републике Српске има политичке, а не националне мотиве. Служи С. Милошевићу за одржање на власти. Онакав какав је бити потписан и између Албаније и Јапана јер не наглашава националну повезаност. Ипак представља корак напред у односу на претходно стање. Оно што је такође негативно је и сама чињеница да споразум кроз потпис Председника у Председништву БиХ, наглашава интегритет и територијални суверенитет БиХ, а не Републике Српске, закључио је Др Поплашен.

ПОПЛАШЕН: Ми смо се још 1993. године определили за Бањалуку. Додуше, у том времену западно од Бањалуке имали смо и Окучане и Глину и Плитвице и Книн и Дрвар и Сански

Огњен ТАДИЋ

АКТИВНОСТИ

ЗАСЕДАО ИЗВРШНИ ОДБОР

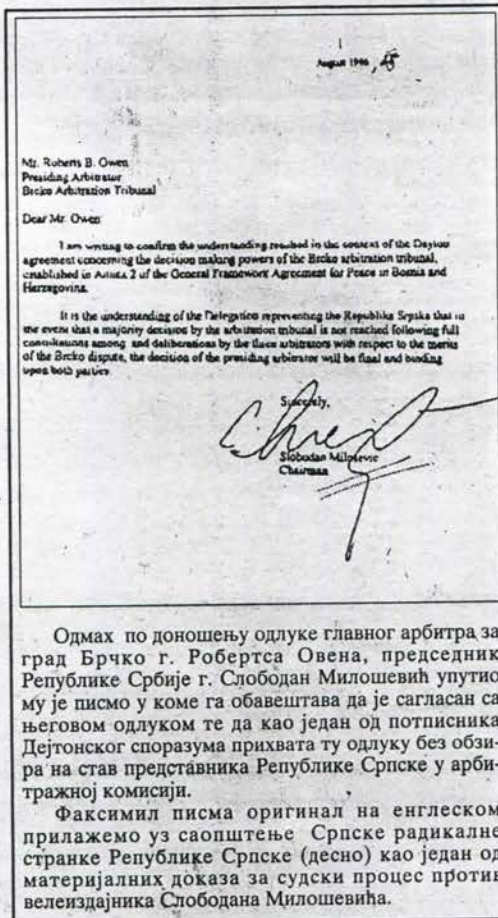
Усвојено саопштење српских посланика у Народној скупштини Републике Српске... из странке искључени Бурсаћ и Стевандић

На седници Извршног одбора Српске радикалне странке Републике Српске одржаној у Бијелини 18. фебруара 1997. године усвојено је саопштење српских посланика у Народној скупштини Републике Српске донесено на њеном ванредном заседању одржаном у Српском Сарајеву 15. фебруара. Посланици Српске демократске странке, Савеза за мир и прогрес и Српске радикалне странке Републике Српске су саопштили да Република Српска није у потпуности задовољна одлуком Арбитражне комисије за спорни део међуентитетске линије раздвајања у области Брчко. Српски посланици су изразили наду да ће у свом коначном решењу међународна заједница одредити се за јасно и трајно решење области Брчко као саставног дела Републике Српске, како би се тиме отклонила једна од најизвеснијих претњи поништавању Дејтонског споразума. За такав објективан приступ међународна заједница ће имати подршку свих политичких чинилаца у Републици Српској, закључује се у заједничком саопштењу српских посланика СДС, СМП, и СРС РС.

Извршни одбор Српске радикалне странке Републике Српске донео је и једногласну одлуку да се разреше свих функција и из странке искључе председник Општинског одбора из Бањалуке г. Срећко Бурсаћ и члан Главног одбора др Ненад Стевандић.

На конференцији за новинаре одржаној након заседања председник Извршног одбора г. Мирко Благојевић и потпредседник Извршног одбора Мр Мирослав Радовановић рекли су да је ова одлука донесена због грубог кршења страначке дисциплине односно ширења гласина о Српској радикалној странци и раду њеног Клуба посланика у Народној скупштини Републике Српске.

Г. Бурсаћ и др Стевандић су разрешени свих страначких функција.

Одмах по доношењу одлуке главног арбитра за град Брчко г. Роберта Овена, председник Републике Србије г. Слободан Милошевић упутио му је писмо у коме га обавештава да је сагласан са његовом одлуком те да као један од потписника Дејтонског споразума прихвата ту одлуку без обзира на став представника Републике Српске у арбитражној комисији.

Факсимил писма оригинал на енглеском прилажемо уз саопштење Српске радикалне странке Републике Српске (десно) као један од материјалних доказа за судски процес против велеиздајника Слободана Милошевића.

РЕПУБЛИКА СРПСКА НАРОДНА СКУПШТИНА Клуб посланика Српске радикалне странке

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Клуб посланика Српске радикалне странке оцењује да је главни арбитар за област Брчко г. Роберт Овен донео за српску страну крајње неповољну одлуку.

Пре свега одлука представља јасно кршење одредби Дејтонског споразума иако г. Овен све заснива на ничим доказивом непридржавању одредби Дејтонског споразума од стране Републике Српске.

Надлежност међународног супервизора који може да укине све прописе и законе Републике Српске у Брчком и нареди спровођење властитих одлука, говоре да је Брчко практично под међународним протекторатом односно окупацијом. Исто тако лука Брчко се фактички ставља под непосредну контролу Владе у Сарајеву. Остављена је могућност да се арбитражним органима град Брчко преда властима у Сарајеву у марту идуче године.

Све ово говори да је у новом кршењу Дејтонског споразума српска страна крајње игнорантски третирана и да је на тај начин доведен у питање интегритет Републике Српске.

Посланици Српске радикалне странке, упозоравајући на чињеницу да нам је почивена неправда, позивају српски народ да врло озбиљно узме у обзир лоше последице које произлазе из одлуке г. Овена.

Посебно наглашавамо да представник Републике Српске у арбитражном трибуналу уопште није потписао поменућу одлуку.

Истовремено г. Слободан Милошевић писмено је саопштио да се ова одлука г. Овена има сматрати пуноважном и да не треба узимати у обзир став арбитра из Републике Српске.

ПОДПРЕДСЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ

Проф. др Никола Поплашен с.р.

ИСТИНА О ЛЕ ПЕНУ

Пренесено из „НИН-а“

Проходно Србијом вођа Француског националног фронта, сликао се, дао изјаве, говорио Србима и без скандала отишао. Осване сутрадан штампа српска са насловима: „Фашиста, десничар, ксенофоб у Србији... итд. Би ту, ипак, понски изузетак. Зашто је важно? Јесам ли ја члан политичке странке његове? Нисам. Да ли замерам онима до којих вест није сама дотрчала? Не. Али, познајем тог човека. Сапутник мој давно ме с њима упознао. Објоција су Французи. И имаћу нека заједничка мишљења. Каже Ив, лепо српски, да није фашисту у Србији хтео.

1. Човек је из скромне породице, студентски лидер, има брз политички успон, једно приватно предузеће оставља му наследство, те постаје редак политичар (поред Де Гола и...) који француског грађанина, или члана странке неће плаћкати.

2. Идеологија левог и десног можда у Русији или на Балкану нешто значи, али ова (сингласка парламентарна) подела у француској Петој републици има само стратешки смисао. Де

Голова Десница национализује највећу банку, а Митеранова левица је приватизује. Ле Пен одбија свртавање на полу лево-десно. Национални фронт има у свом саставу бивше „антифашистичке“ борце, његов вођа син је једног таквог. Ле Пен се и сам у шеснаестој години прикључује покрету отпора.

Данас, његова странка дели оброке сиротних сваке вечери по Француској. Бори се против лажних емиграната (препродавци дроге, подметачи бомби и они који јасно „мрзе Француску“). Сукоб са званичницима је у Де Головој идеји да се деколонизованим земљама плати дуг, те да се у Француску ови народи силом не доводе, осим ако неки од њих то траже (а таквих беше, јер је реч о сили која за собом није оставила беду већ просвећеност и висок животни стандард). Други званични став: да се алжирски радници доводе и упошљавају као јефтина радна снага, а да се онда за њих прави „демократски пледоје“.

3. Расизам? Ко још не зна да је Француска земља која има политички, а не биолошки појам нације? У националном је и грађанско, те

ова подела која се до краја XX века вуче по земљама Источне Европе, тамо нема значај. Французи ме често питају: зашто се Срби деле на националисте и на грађане? Никаква веза са односом урбаног и плуралног. То је искључиво политички појам нације који не тражи чистоћу крви, већ жељу да се живи у одређеној заједници. Већ дуго, Италијани, Шпаници, Португалци, Немци, Руси, Пољаци, Срби, Румуни, Мароканци итд. постају у политичком смислу Французи. Одржавају своју и француску културу и имају (што у Америци немају) право на два пасоша. Као држава-нација, не федерална држава, Француска све то интегрише без опасности раппарчавања. Национални фронт прихвата ово наслеђе, те је помињање расизма (који у Немачкој тридесетих година реално постоји, или у виду гетоизација и данас у деловима Америке) потпуно ирелевантно. Сам Ле Пен ожењен је православном Гркињом, а већина руководства његове странке (реч је о јачем полу) припадницима различитих нација.

4. Основна идеја је неуништавање постојећих народа путем насилног комадања или наметањем трговинских веза (с позиције силе). Одржавање у животу народа све док природни историјски, демографски афинитет не створи нове. Борба за уједињену Европу, али Европу нација које сарађују и претачу се једна у другу према афинитетима. На ону у којој ће, уз неколико декрета, појам народа (језик и све што са њим иде) бити у произвољном року избрисан. Специфичност странке је Де Голов став: Француска, као европска сила, нема шта да тражи у НАТО-у. Главни партнери су, не Африка, већ Русија и Балкан.

5. Национални фронт је демократско биће које интегрише мишљења, фракције, струје и школе. Рукводство то не смета да се одржи. Још је Де Гол говорио да држи на окупу земљу која има шест стотина врста сирева. Унутар странке постојао је део католичких интегрита

који у трагичном рату регрутује неколицину бораца за „успашку ствар“. Та католичка интегритичка фракција, омрзнута у великом делу Француске (од капсијанских краљева антипапске државе), напушта, по својој одлуци, Национални фронт. Данашње чланство чине Французи, антифашисти ланци патристе и све већи број православних Француза, словенског или несловенског порекла. По социјалном пореклу изданици аристократских породица гилотинираних у току Револуције изданици буржоазије, тј. револуционарне Француске, велики број словенске емиграције радника и младих до тридесет година. Данас посебно, ово је и странка најсиромашнијих Француза.

6. Тачно је да део француске штампе показује одбојност при помену имена Жан-Мари Ле Пена. Али и то да је његова дијаболизација политички корисна, јер из погледа Француза отклања корупцију и махинације текућих влада.

7. Бивши студентски вођа одмах подржава београдске студенте и изражава жељу да им се обрати (жели да виде и целу српску опозицију), као сили која се бори против „самовоље и диктатуре“.

8. Ле Пен скраја идеју да оснује тзв. ИНТЕРНАТ (пародија на ИНТЕРНЕТ с једне стране и коминтерновско интернационалу с друге), слогу свих народа који неће да ратују, али ни да на миран начин препродајом и преименовањем оду из историје. Циљ: очување свега у његовој разноликости с естетском, моралном и психолошком предношћу.

Пошто сама припада породици у којој је у три рата било страдања и са очеве и са мајчине стране, у памет ми не би дошло да дружим руку некоме ко би по мојој процени могао бити обећање коначних страдања.

А ако би ме историја демантовала, тражила бих од ње велико помиловање. Вечна особина психолога писца је да се не плаше ричи.

Психолог др Мила Алечевић-Николић.

Ред станује овдје

У почетку је било мало страха код запослених у општини. Мислили су долазе радикали и да ће их све отпустити и растерати. Међутим када су упознали радикалске страначке функционере код запослених се појавио додатни ентузијазам. Схватили су намеру радикала да буду до краја објективни, коректни, да не постављају питање које члан које странке, ко је какве вероисповести и националности. Ми у сваком гледамо грађанина било да је општински службеник или неко ко се нађе на другој страни шалтера.

После неколико кругова локалних izbora на ужом подручју Београда формирано је седам општина. Међу првим општинама где су одржане конститутивне седнице и где није било бојкота од стране одборника који су у мањини је Скупштина општине Земун. Већ првог дана засукавши руке радикали су показали да се многе ствари могу мењати без напрезања и без неких додатних финансијских средстава. Прво што су учинили је реализација општине као сервиса грађана. Грађанин може да уради све оно што је у складу са законом, а оно што општинари морају да ураде оно што је у складу са прописима. Радикали су затекли ситуацију у којој је било доста превазиђених и бирократских схватања функционисања локалне власти. Чак остатака аустроугарске школе. Одмах су почеле промене. Саопштено је свим службеницима који раде да увек морају бити ведри, насмејани и љубазни према грађанима. Ако неко тог дана није добре воље или расположења онда иде на боловање.

Потписан је уговор са РАС банком која је отворила и банкарске шалтере у самој општини тако да грађани на једном месту могу обавити све своје послове. Радикали су већ у почетку конципирали Земун као огледну општину. На примеру Земун показују како би сутра изгледала власт у целој Србији. У Земуну шалтери морају да раде целог дана. Јер ако грађанин ради осам сати онда не може да прозволно напушта радно место.

Таквим односом постигнут је двоструки ефекат. Оправдано је поверење које су грађани указали Српској радикалној странци и мотивисани су запослени у општинским службама.

Председник општине Др Војислав Шешел у току једног дана (петак је предвиђен као дан за пријеме) прими и до стотину и педесет грађана. Наравно труди се да им помогне колико је у његовој моћи. Некада у неким специфичним случајевима када је реч о некој посебној радној квалификацији упути писмо директору неке фирме.

Од доласка радикала на власт решена су нека питања која су у ладницама стајала и по 5-6 година. Примера ради дошло је до узурпације црквене имовине и у једној од њених зграда сместила се једна група пијанаца регистрована као певачко друштво. Тамо су се окупљали и пијанчили. Када су општински службеници ушли у зграду тамо су затекли око 200 флаша. Таква ситуација је трајала шест година. Црква се обраћала општини, општинске службе нису биле заинтересоване. У 9.30 часова Др Шешел је сазнао за тај случај, размислио спис донио решење и у 12.00 часова истог дана оно је било извршено.

Низ проблема је везан и за међуљудске односе. Неколико комшија туже се међусобно због бесправне изградње. Криза и нстација су основни разлог због кога власт мора имати крајње разумијевање за поступке својих грађана. Радикали су одлучили да ништа неће рушити јер било какво рушење, најчешће с мном направљених дворишних објеката и сл. значило би заправо слепо спровођење прописа и стварање стања које је заправо супротно улози коју ти прописи имају. Не треба посебно наглашавати да се сваком грађанину посвећује једнака пажња. За ову општину је важило правило да све може и ништа не може. Не може ако грађанин покуша неки проблем да реши редовним путем, а може ако "подмаже" на правом месту. Простор за корупцију стваран је спорашћу, хутањем или свесним кршењем закона.

Домаћинска власт

У првом броју „Земунских новина“ грађани су позвани да о сваком случају незаконитог или несавесног поступања општинских службеника или узимању мита обавесте општинско руководство. Темпо рада служби и контрола који су уведени елиминисали су досадашњу инертност служби, па самим тим и могућност корупције. Многи службеници нису издржали тај темпо па је примећен нагли пораст броја боловања. Ко не буде могао да се прилагоди таквом начину рада, по свој прилици мораће да потражи ново радно место. Већ првих дана откривена је и једна криминална афера везана за рад општинске изборне комисије у којој је нанета велика штета буџету општине. Због тога су окупљено јавном тужилашћу поднете тужбе против судије Владимира Илића и Радмиле Шакић председника и секретара Општинске изборне комисије, који су незаконито и без ичје контроле по свом нахођењу располагали са 400.000 динара.

Набавка потрошног канцеларијског материјала по душло нижим ценама него раније, потпуно укидање трошкова репрезентације који су у 1996. години

износили око 40.000 динара, свођење на минимум употребе службених аутомобила, због чега је једно возило ко ма вишак и продато, ригорозна контрола материјалних трошкова, најбоље говоре о домаћинском односу који је постао правило понашања у општини.

Највећи успех у првих месец дана представља двостручавање прихода Јавног предузећа „Пословни простор Земун“. У пословни Фонд овог предузећа унето је више хиљада квадратних метара пословног простора који до сада није искористио или није био наплаћиван јер су корисници били под заштитом општинских моћника.

Наплата већ издатог пословног простора постала је редовна, а онима који се навикавају да не плаћају припремају се отказни уговори. Све ове мере утичу на већи прилив новца у буџет општине и наговештавају да више неће моћи да се деси да се од новца грађана Земуну купују мобилни телефони и пејџери за општинске функционере.

Информисање

Објективно информисање је један од основних циљева Српске радикалне странке, а како се то у пракси примењује најбоље показују „Земунске новине“. Све општинске активности стављају се на увид јавности. Сви конкурси за запошљавање, продају или доделу плацева, закуп пословног простора објављују се у овој општинској новини. Новине коштају свега три динара иако су луксузно опремљене и излазе на преко 60 страна.

Земунска општина

Равномерно изборном успеху је извршена и подела простора у листу. Договорено је да две стране користи Српска радикална странка, две стране Српски покрет обнове и две стране Социјалистичка партија. По једну страну добиле су странке које имају мање од пет одборника то су Демократска странка, Демократска странка Србије, Грађански савез Србије и Југословенска удружена левица. Они имају потпуно одређене руке у уређивачкој политици на тим страницама. Могу да објаве било шта. Главни уредник новина је Оргејен Михајловић, дугогодишњи новинар РТВ Сарајево, Српске телевизије из Републике Српске и низа патриотских новина.

Странке

Друге странке и одборничке групе немају разлога за незадовољство. Један од првих потеза који је направљен је издвајање три канцеларије у самој згради општине и стављање тог простора на располагање странкама. Поставља се питање због чега радикали имају овако коректан однос према супарницима. Лидери странке кажу да је то због тога што желе да све странке владају или опозицијом буду странке унутар система. Желе увек да имају дијалог са свим другим странкама. „Они су сада опозиција, али ми тим својим односом према њима показујемо како бисмо желели да се они односе према нама ако нам се једног дана улоге замене. Или како би

иначе требало да се односи власт према опозицији“, каже др Шешел.

Програм

Српска радикална странка има и одређене приоритете који ће се решавати у наредном периоду. То су стављање у функцију Народнoг позоришта у Земуну. Иако општина нема надлежности према здравственим установама, на основу процене, о неопходности отварања породилишта биће пронађене могућности да се породилиште стави у функцију у најкраћем могућем року. Земунска села која мучи читав низ комуналних проблема неће бити запостављена и већ је направљена листа приоритета за свако село. Негде је то водовод, негде подземне воде, негде студио... Ново општинско руководство уверава да долазак на власт није циљ већ средство да се оствари политички програм Српске радикалне странке. Јасно је да су могућности општинских власти ограничене, али и постојећи оквир довољан је да покаже способност, ефикасност и поштење.

Тренутно траје пројекат реконструкције крова дворана „Пинки“. Нови директор спортског центра је Александар Вучић, генерални секретар Српске радикалне странке, један од најбољих студената у историји београдског Правног факултета (тренутно у постдипломским студијама) и народни посланик у републичкој скупштини. Поред свега тога г. Вучић је својевремено нашао места у свом животу и да се као добровољац пријави у Војску Републике Српске. Пун ентузијазма ухватио се у коштац са овим проблемима и остварио озбиљне резултате. Пинки је заиста кренуо из кризе у којој се налазио неколико година и постоје велики изгледи да постане оно што је требао да буде.

Радикали полазе од претпоставке да када се нешто ради и остварује се профит, запошљавају се људи, а и држава има користи, јер кроз порезе има повећан приход. Дакле битно је да се стално нешто ради. Земун по њима треба да буде једно велико градилиште. Ако држава нема новца да финансира изградњу треба отворити врата приватном сектору.

Привреда

Привреда у општинама Београда је под непосредном управом градске скупштине, међутим Српска радикална странка се труди да непрестаним притисцима натера градске власти да више пажње обрате великим предузећима на територији града, али пре свега општине Земун. Милан Панић је примера ради готово без динара преотео „Галенику“. Замајавао је раднике неким празним обећањима. У почетку је чак исплаћивао неке дивиденде, да би им замазао очи, а онда је и с тиме престао. Чак им је тражио да врате акције наводно како би им издао нове. У питању је велика превара и преко „Земунских новина“ већ је отворена афера. Од тога се неће одустати.

Све у свему може се закључити да ће нова локална, радикалска власт учинити све што је у њеној моћи да удовољи интересима грађана Земун. Она ће увек у правом смислу речи бити сервис. Циљ је да се пре свега сузбије криминал, корупција и мито.

Упадљиви ред који влада земунским улицама и просто нападно обраћа пажњу посетилаца обе београдске општине, не оставља пуно места за неформалности и неформалности из неких ранијих времена, оставља утисак да прицес који траје у Земуну представља не само за његове грађане већ и грађане широм Србије, а и Републике Српске један мотивирајући подстрек. Земун је нова нада која нам показује да у општем хаосу који влада српским државама има могућности за излазак из васколиких криза. Земун је светлост на крају тунела која је оборила масу, непрегледну и сиву, лажи и оптужби на рачун Српске радикалне странке и нашег народа. Психички притисак који је непрестано вршен на умове наших sunarодника, па и нас самих није само ослабљен већ и срушен појављивањем једне конкретне, аргументоване супротности. Није тачно да Срби нису способни, није тачно да су они дивљи криминалци, силеџије и лопови. Није тачно да је све пропало и отишло у неповрат. Има снаге, има ентузијазма. Идеја је жива. Уз ред и рад све је могуће постићи. Треба само изабрати праве и поштене људе који у власти не траже могућност за задовољење својих фрустрација. Људе којима је власт средство за реализацију програма којим једном заувек излазе из комунистичке луднице. Треба размислити, видети све што треба да се види, и одабрати.

Грађани Земуну су одабрали, надамо се да ће ускоро и грађани Србије. А онда полако један по један падаће сви наши непријатељи. Па макар се налазили и са друге стране шалтера као што је то донедавно био случај у сада радикалском Земуну.

Драган МАРКОВИЋ

ТРАДИЦИЈА ИМПЕРИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Четверочлана делегација Републике Српске предвођена председником Народне скупштине Републике Српске др Драганом Калинићем боравила је у петодневној посети Уједињеном краљевству Велике Британије и Северне Ирске. Као гости британског министарства иностраних послова имали су прилику да се сусретну са представницима државних органа, парламентарних група, крупног капитала и сукобљених страна у Северној Ирској.

До међународног признања је веома тешко доћи, али када се иде тим путем најбоље је то учинити честим међународним контактима са утицајним представницима како политичких тако и економских група кругова светских велесила. Због свега тога и позив који је британско Министарство иностраних послова упутило Народној скупштини Републике Српске да учини посету британском острву дошао је као видан резултат укупне дипломатске активности те јасно изражене намере представника Републике Српске да постигну трајан мир на овим просторима.

Републику Српску су представљали председник Народне скупштине др Драган Калинић, потпредседник Народне скупштине др Никола Поплашен, председник Клуба посланика Српске демократске странке др Војислав Максимовић и председник Клуба посланика Савеза за мир и прогрес др Драгутин Илић. „Кварту доктори“ су се 16. фебруара укрцали у ЈАТ-ов авион и упутили ка једној од светских престоница како би успели да постигну што квалитетније дипломатске контакте и убеди своје саговорнике у нужност и оправданост постојања Републике Српске.

Већ првог дана било је јасно да су заиста добродошли. Представници круне су их третирали као званичну државну делегацију у посети. Сам програм који им је био предочен, остављао им је веома мало слободног времена јер се требало сусрести са представницима свих битнијих центара моћи. Наравно, чланови делегација, а посебно др Поплашен, као представник и Српске радикалне странке, примили су знатан број наших иселеника и лидера српске емиграције. Ови разговори нису били део протокола, али су често били много занимљивији.

Но вратимо се протоколу. Српску делегацију је прво примио сир Николас Бонсор, државни секретар за иностране и послове Комонвелта. У срдљачном и пријатељском разговору др Калинић и др Поплашен су упознали сир Бонсора са актуелним проблемима у имплементацији мировног споразума у процесу демократизације.

Наглашено је да је српска страна у потпуности спремна да преузме терет својих обавеза, али да при томе мора бити доследно поштован Дејтонски споразум као основно полазиште у решавању кризе на просторима Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине. Равноправан третман свих страна мора бити минимум у предузимању било каквих корака на успостављању и реализацији било политичких или економских програма.

Сир Бонсор се у потпуности сложио са примедбама наших представника и нагласио да британска Влада мировни процес гледа, не као покушај да се успостави доминација било које стране, већ као начин да се дође до трајног мира који ће обезбедити стабилизацију политичких прилика у том региону. Др Поплашен је изразио наду да постоје сви услови да британска круна прихвати постојање Републике Српске као нужност у задовољавању минимума националних интереса српског народа као једног од најстаријих припадника европске заједнице народа. Сир Бонсор је након тога уверавао чланове наше делегације да могу рачунати на објективност гледишта и полазишта политике Лондона не само према Републици Српској већ и према том региону у целини. Договорено је да ће сир Бонсор као и други чланови кабинета подржавати британска улагања у овај регион, наравно у оном тренду у којем се буде одвијао и мировни процес.

Важна посета која је након тога уследила је била и аудијенција код г-ђе Бети Бутројд, председавајућег Дома представника британског парламента. Атмосфера у којој су одржани разговори је само потврђивала одлучност домаћина да представнике Републике Српске третирају као легалне и легитимне. Као председавајући у Дому представника г-ђа Бутројд је показала пуно разумевања за све проблеме који настају у процесу демократизације и задовољавању демократске процедуре. Наша делегација се упознала са начином рада британског парламента и имала прилику да лично присуствује једном од његових заседања. Баш у том тренутку британски премијер сир Џон Мејџор је одговарао на посланичка питања, а након тога и учествовао у живој препирци са вођом најјаче опозиционе партије и једном од традиционалних британских партија (Лабуристичка партија) г. Тонијем Блером. Сама атмосфера која је владала у том тренутку у здању парламента одавала је сву озбиљност демократског сучељавања у ставовима, и поред низа пре свега стилских одлика та озбиљност није била засењена. Но др Поплашену се није отео и један занимљив детаљ. Сала у којој се одвијају заседања парламента подељена је једном жутом линијом која видно дели део простора намењен за опозиционе посланике од дела намењеног за посланике владајуће партије. Образложење је наравно уследило. Наме пре више од двестопедесет година један опозициони посланик је мачем пробио трбух једног од министара. Трагичан догађај је био довољно упозорење за наредна поколења и одлучено је да због превенције више не треба долазити до мешања посланика опозиције и власти. Наравно, за време заседања парламента. Иначе да је то мешање јако прихватљиво и присутно показало се убрзо јер су нашу делегацију заједнички примили представници Конзервативне и Лабуристичке партије. Разговор који је вођен овог пута не само између представника земаља већ и политичких идаја и програма показао је да је изузетно значајно постићи снажне контакте на поли-

тичкој сцени светских сила и тиме разбити табу о некооперативности српске стране. Као и са сир Бонсором договорен је велики број заједничких, будућих контаката из којих би на једној страни проишло активно лобирање за економску помоћ и улагања у Републику Српску, а на другој учествовање у обнови и развоју наше земље. Наглашено је да су британски политичари у потпуности свесни да би економско сиромаштво деловало као ретроградан процес у односу на демократизацију посткомунистичких земаља у транзицији. Због тога морамо, рекао је представник Конзервативне партије, омогућити народима бившег социјалистичког блока да осете благодети савремених друштвених и економских односа.

Посебан куртизитет је била аудијенција код лорда Карингтона. Као добар познавалац прилика у бившој Југославији лорд се интересовао за прогнозе наше делегације. С обзиром да је у питању била мешовита делегација представника различитих партија дошло је и до неколико различитих оцена, али које су се подударале у ставу да се ради о проблему које пре свега треба да реши српски народ у Србији и тиме му се омогући слобода у одлучивању и избору сопствене власти. У једном тренутку лорд је упитао: „Па ко ће победити“? Др Поплашен је рекао: „Ја“! Лорд је био изненађен па је видно увеселен тражио појашњење! Др Поплашен је рекао да припада најјачој опозиционој партији, Српској радикалној странци, која има озбиљне изгледи да преузме, на следећим изборима, веома велику улогу у вршењу власти. Лорд Карингтон је с одобравањем прокоментарисао ову констатацију, рекавши да ма ко год победи битно је да то буде снага која неће зауставити демократизацију, иако је наравно међународна заједница свесна да се тај пут може прећи на више начина. Лорд Карингтон је такође истакао да је највећи проблем са којим се он сукобљавао приликом вршења своје дужности у бившој Југославији био изазван неразумевањем и „глупошћу“ од стране појединих носилаца политике САД и Европске уније.

У току петодневног рада било је предвиђено да наша делегација посети и амбасаду Босне и Херцеговине. Др Калинић је инсистирао да се на наше представнике не врши било какав притисак у том смислу јер би то свакако негативно утицало на сам ток посете. Образложење које су при томе прихватили домаћини односило се на нашу тврдњу да то није и амбасада Републике Српске јер није устројена на принципима Дејтонског споразума. Но наша делегација је посетила амбасаду Савезне Републике Југославије. У вишечасовном разговору са г. Милошем Радуловићем, амбасадором и његовим сарадницима, г. Радуловић је изразио дивљење јединству које су показали наши представници приликом промовисања Републике Српске код Британских власти“. Овај контакт је изузетно битан јер отвара могућности даље сарадње која ће, надајмо се бити крунисана успешна на политичком, економском и дипломатском пољу“, рекао је г. Радуловић.

Иначе, поготову у разговору са економским експертима, који су често били и непротоколари, показана је извесна бојазност.

Улагање капитала је озбиљан посао и тражим стабилно подручје. Но да нестабилних подручја има и у британској „империји“ показао је и пример Северне Ирске. Скоро тридесет година на овом подручју воде се огорчени сукоби између јединица британске војске и полиције и припадника ирских милитантних група организованих, политички у Шин Фејну (Ми сами) и војно у Ирској републиканској армији (ИРА). Протестантска већина доминира над католичком мањином и под условима отворене војне ангажованости врши се притисак, понекад раван и дискриминацији. Ова посета ће свакако остати у сећању, али пре свега због дисхармоничке слике свог бљештавила британског парламента у који се годишње улаже око двеста милиона фунти и у Белфастских рушевина подељених неирегледним зидом „украшеним“ бодљикавом жицом. Док је наша делегација пролазила кроз Белфаст на пут ка седишту једне од низа мировних организација које иначе финансирају провладине фракције наилазила је на бројна борна возила и војне патроле“.

У једном тренутку прошли смо покрај два британска војника који су се кретали леђима окренути један другом и са оружјем спремни за дејство“, каже др Поплашен.

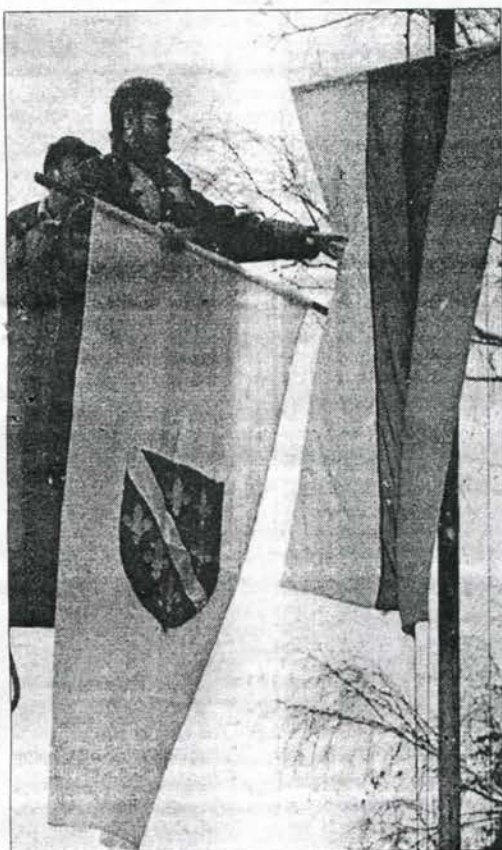
Да ли се уопште може видети когзистенција преко шестометарски високог бетонског зида (доуше лепо исликаног) и поред рампи којима су пресечене све комуникације, од 21. 00 часа па до 7.00 часова. У таквом стању презбетаријански свештеник Рев Рој Меги и католички свештеник Гери Рејнолдс, затворени у седишту мировне организације, иначе смештеном на самој линији поделе, изгледају у најмању руку као активисти једне од марксистичких хелија какве су на западу постојале десететих година, тражећи у, пуким, најчешће прогнатним комуникацијама сукобљених страна, одговор на сурову и жалосну стварност.

Но општи утисак је свакако везан за снагу којом одише британски парламентаризам који ако не можемо копирати у материјалном смислу (један посланик има годишњу плату од 40.000 фунти и плус толико за трошкове) оно бар можемо његове демократске процедуре.

Милорад ПОПОВСКИ

СПИРАЊЕ ОБРАЗА

Престанком рата у бившој Босни и Херцеговини и конституисањем две равноправне државотворне целине Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине многи, Срби, који су за време рата из Београда или окупираног Сарајева "грактали,, о пропасти српског националног концепта, нашли су се у пат позицији.

Овај текст вероватно не би никада ни био написан да предстивајући штампу нисам наишао на два занимљива написа још занимљивијих личности из политичког живота наше свакодневнице. "Независне новине" из Бањалуке једва су у својој редовној рубрици коју иначе попуњава Др Ненад Кеџмановић, бивши ректор сарајевског универзитета и председник Савеза реформских снага за Босну и Херцеговину објавиле помпезан (како то само они знају) наслов у коме кажу да „Маргинализацијом Срба у политичком животу муслиманско-хрватске Федерације Пале виде своју шансу у осамостаљењу Републике Српске.“ С обзиром на чињеницу да је властита именица једне мале сарајевско-романијске општине постала (бар у језику „Независних новина“) синоним за негативне појаве текст ми сам по себи и није био толико занимљив те сам га летимично прегледао и углавном заобишао. Но како ми је при руци била и штампа из муслиманско-хрватске Федерације наишао сам на наслов сличног смисла. Текст је објавио сарајевски „Свијет“, а аутор му је Властимир Мијовић, дугогодишњи уредник „Ослобођења“ и један од експоната Српског грађанског вијећа из Федерације Босне и Херцеговине. Улазећи детаљније у садржај тих написа (а то сам учинио с обзиром да ме заинтеригирала њихова повезаност) уочио сам значајну паралелност у приступу проблемима савремених националних заједница на овом подручју и њиховим односима. Тачније свеукупна оцена њиховог садржаја могла би се одредити као покушај правдања глупости којом су обилежавали ставови антирпске коалиције у суштини формиране од стране самих Срба. То би било нешто као када причате са неким старим комунистом о прошлим временима и он вас све време убеђује како су комунисти заправо били у праву, не због тога што он заиста тако мисли већ због тога када би признао све те глупости његовог живота не би имао никаквог смисла. Битно је да је он у праву и да није живио улудо, па макар због тога сви ми заправо испали будале и наставили путем пропасти. Наравно да је неко том истом дједу некад понудио место под сунцем националне револуције он би га радо прихватио и причао о томе како се само будале не мењају. И тако др Кеџмановић, Лазовић, Пејановић и у осталом и сам Мијовић настављају узалудне разговоре за које се места може наћи у само још понеком екстравагантном магазину финансираном из извесних фондова. Они сами по себи и не би били толико занимљиви да тема о којој пишу није део једног од највећих српских страдања. Полазећи од принципа мултинационалне БиХ Кеџмановић и Мијовић постављају питање положаја Срба у Федерацији БиХ. Др Кеџмановић полази од тезе да се у БиХ дешава апсурдна ситуација због тога што Срби испуњавају циљеве муслиманске политике, а муслимани се понашају у складу са наводно „најбољим плановима велико српских националиста“ (конструкцију није сročио Др Кеџмановић, али да бих вас поштедио масе појмова усвојио сам једну стандардну конструкцију под коју се може подвести и писање Др Кеџмановића). Др Кеџмановић закључује да је нелогично да док се на једној страни муслимани залажу за мултиетничку БиХ, а на другој Срби за једнонационалну Републику Српску у скупштини првих налази свега један посланик српске националности, Миро Лазовић који је иначе био тек девети на листи грађанске Здружене листе, а у скупштини других редовно присуствује двадесет посланика што муслиманске што хрватске националности и то као представници националних странака. У најмању руку овакво запажање и изазивање оваквог питања било би наивно када се зна порекло не само тог већ и осталих замешатаљстава у нашем „бурету барута“. На другој страни Властимир Мијовић поставља питање положаја тзв. „федералних Срба“ који су као популација од око 100.000 људи што је једна петина од предатног броја Срба на простору који данас заузима Федерација БиХ, постали обични кусур у намиривању великог националног рачуна. Правдајући политичко слепило, своје и својих ментора, Мијовић каже да су „управо они са Пала изнутра мрсили прљаве етничке рачунице.“ Занимљиво је да се име те мале општине поново јавља као синоним за негативности. „Крајњи циљ паљанске политике“ наставља Мијовић цитирајући Мирка Пејановића је иселјавање свих Срба из Федерације БиХ, то јест стварање етнички чистих територија као сна свих снова великокрпске шовинистичке и фашистичке политике. „Србима у Федерацији“ поручује Мијовић још је и подношљиво док о њима одлучује Алија: грдно би се провели када би им Момчило кројио судбину.

Лидер Српског грађанског вијећа потпуно је свестан узрока и појавних облика проблема својих сународника. Они су уставом муслиманско-хрватског ентитета, а потом и Дејтонским споразумом, доведени у позицију туђинаца на сопственој земљи и у сопственој држави. Постава се дакле питање на који су то начин Срби из Републике Српске одговорни за њихов положај. На Устав другог ентитета нису могли утицати, а Дејтонски споразум им је наметнут. У ствари десило се оно што су српски национални интелектуалци и политичари предвиђали од самог почетка БХ кризе. Концепт који је био предвиђен за наш народ није имао никаквих веза са равноравним статусом три конститутивна народа. То је било евидентно још у време прегласавања у Народној скупштини БиХ, а видљиво је и сада када су у питању међусобни односи и наступ пред међународном заједницом. Муслимански хегемонизам који се према Србима односи као према грађанима другог реда у најмању руку је „друштвена појава“ од доласка Турака на Балкан. Проблем је само у томе што је то свима било јасно сем прокомунистичким заго-

варачима братства и јединства по сваку цену (најчешће изражену у српским главома). Питање које би се могло поставити Пејановићу и сличнима везано је и за тзв. долазак демократије на наше просторе. Зашто се побогу та господа када су тако уверени у своје ставове те значај улоге коју су имали у спасавању српског народа у исламском котлу нису кандидовала на изборима и добила адекватну сатисфакцију за „мудру“ националну политику.

Посебно пажњу привлачи део Мијовићевог текста у коме помиње пример неког блиског рођака. „Видиш да сам био у праву“ поручује му рођак“ у Фочи (читај Србију) сам добио посао“. Читав рат је претурно преко главе у Сарајеву „констатује Мијовић“ раскопао је пола Жучи и Бјелашнице, а кад се откуцајима мира његово предузеће вратило старим пословима, за њега није било места“. „Испада да сам га залуд увјеравао да ће и на њега, након бројних прекоредних, доћи ред за повратак на посао“ закључује Мијовић. Иако сам у тренутку увиђа сав апсурд својих уверења на брзину и невешто бежи из реалности и одлази у дубоку хладовину националне навикности и мазохизма констатујући да је тај рођак „заузео мјесто у предузећу неког ко је - ако је већ био те среће да га на дринском мосту промачи кама-избјегао у бијели свијет“. По свему судећи политика тзв. федералних Срба (а тај појам никако не можемо прихватити због тога што су сви Срби заправо само Срби) личи на трајно или привремено душевно оболеле са интервалима маничног и свесног стања (луцида интервала).

У суштини стање у коме се налазе Срби заточени у Федерацији БиХ је катастрофална појава и мрља на образу и међународне заједнице и лидера Српског грађанског вијећа. Спирање тих образа не може се учинити каљањем праведника већ признавањем грешака и активном борбом за пре свега опстанак српске националне заједнице на тим просторима.

У противном Србима не прети само оно што је већ на снази, али одређени то наводно не воде и неуважавају, тј. положај грађана другог реда већ ће доћи и до потпуног изумирања. Франпанто гласи подтак да на подручју Сарајева тј. сарајевског универзитета нема нити један студент српске националности, а у школама на Илици у Вођошњи и Рајловцу нема ни једног српског детета. До првог податка дошли су у Комисији за заштиту људских права при СГВ када су покушали да пронађу неког коме би уручили стипендију међународне заједнице намењену за српске студенте.

Сем тога много горе стање је у руралним крајевима него у урбаним. По признању самог Мијовића Србе физички малтретирају, постоје организовани притисци на иселјавање, те познати су бројни случајеви убиства.

Представници тзв. федералних Срба су поткупљени, а Срби, наравно они који су им уопште и веровали изиграли причама о грађанској БиХ. Још од марта 1994. године у скупштинским фасциклима на чекању је амандман Скупштине грађана српске националности којим се предлаже да се у Федерацији БиХ и Срби одреде као конститутивни народ.

Предлог су поднели и образложили Никола Ковач и Боро Бјелобрк. Тада су Срби имали неколико својих представника у скупштини БиХ и два у председништву. Данас имају само једног. Није ли то превара. Нужном немогућности у избору (јер наравно нису гласали за СДА, ХДЗ и сл.) Срби су морали гласати за Здружену листу на којој је већ поменути Миро Лазовић био тек девети. У скупштини кантона Сарајево стање је слично. Тамо седницама присуствују само два Србина и то најгласовитији национални изданици, Драган Викић, о коме не треба посебно говорити и Славиша Шућур „прослављени“ тенкиста тзв. Армије БиХ, а и они су такође са Здружене листе (СДП, УБСД, ХСС, републиканци Стјешана Кљујића). Због свега тога у најмању руку сулудо звуче речи Властимира Мијовића када каже да се „тешко отети утиску да се оно (мисли се на српско национално питање О.А.) рјешава кроз неке историјске аутоматизме који су своједобно промовисани као позлана платформа, али без свестраног увида у суштину тог питања. Политичком гумциом „наставља Мијовић“ давно је и пребрзо избрисана доминантност босанских Срба у Босни и Херцеговини, још онда када су босански православци - под пресијом политичке пропаганде из Србије - почели себе да називају Србима“. Значи ми смо Срби због пропагандних разлога и муслимани су нам много ближе од рејимо, Срба из Црне Горе по томе су границе старије од народа. Очито, Мијовић иако истрошен покушава да укаже муслиманским моћницима да он још увек може да послужи бар као заговорач тезе о „непостојању сродства међу Србима из Херцеговине и Војводине, примера ради. А ко би то могао да оспори када то изјави један „Србин“. Нико, поготову не неко од представника међународне заједнице. Мијовић, Кеџмановић, Пејановић... понашају се као нојеви забјајући главу што дубље у песак и поткопавајући тиме зарад правдања властите глупости, темеље сопственог народа, уместо да људски затраже опронтај од истог тог народа (не оног у Српској већ оног који су наводно представљали) и престану са понашањем узнемиреног дављеника који у крајњој нужди топи све око себе како би извукао властиту главу. И на крају морам рећи да овај текст није резултат било каквог србовања или паметовања већ страха који из мене избија сваки пут када се сетим шта сам, као један од сарајевских Срба могао доживети да нисам на време отишао из града и да сам веровао разним Пејановићима.

Због чега је НАТО пакт формиран?

Западна војна алијанса у улози сталних снага СБ УН. Привредни ресурси, поред политичке унификације стратешки важни за привреду САД и банкара - зеленаша. На удару традиционалне нације, које су и главни противник мондијализма. Спас од немани у конзервативизму.

ГЛОБАЛНА ОРУЖАНА СИЛА

Када је 12 западноевропских земаља на иницијативу америчке администрације 4. априла 1949. године потписало Северноатлантски пакт, Уговором је прецизирано да је та војно-политичка организација одбрамбеног карактера, те да на основу члана 1. Повеље ОУН задовољава статус регионалне организације. Право учлањења по слову Уговора имају све европске државе, без обзира да ли су кандидати чланица Уједињених нација или нису, да ли су то бивше непријатељске државе или нису. Западном војном клубу на основу права на „слободан улазак“, до 1981. године придружују се још четири државе, међу којима је и бивша непријатељска Немачка тако да се, де јуре, бројно стање од 16 чланова није мењало све до данас. У случају агресије на једну од чланица

западне војно-политичке алијансе, остале државе - чланице обавезале су се да ће важити правило, „један за све - сви за једнога“, и да ће у превентивном, и ad hoc случају, равноправно одлучивати и заједнички креирати доктрину одбране и превенције.

Ради какве одбране и од кога, постављало се и онда суштинско питање, ако је противтежа НАТО-у организована у другом супротном блоку након шест година, 1955. год. одличена у Источном војном лагеру, стварањем Варшавског Уговора.

У констелацији најновијих међународних односа политика западних држава предвођена Сједињеним Државама и Пентагоном а наговештена још у време рушења Берлинског зида, а не дуго након тога укидаем СССР и Варшавског уговора, јавно мњење свакодневно је запљуснуто информацијама и полуйнформацијама, типа докле је стигло такозвано Партнерство за мир, а докле и буквално ширење ове моћне војне силе са више од шест милиона војника? Да ли се то свет настоји једнострано припремити за старт воза у 21. век, којег је Клинтон наговестио у предизборној кампањи? Шта је разлог америчкој журби и њиховим менторима, да своје војне конвенционалне и нуклеарне потенцијале инсталирају на границама Русије. Кога се заиста глобалности боје и које потезе, у страху од неуспеха, повлаче?

Све су то наравно, ако не у потпуности, оно бар приближно главна питања која итекако интересују не само индолентне посматраче, већ пре свега и оне о чијој се кожи највише ради. Ако се размотри ситуација око размештаја људског и техничког потенцијала НАТО пакта и њихових намера да бивше припаднице источног блока стави под своје скуте и на тај начин оствари подређеност читавог света, а пре свих оних држава и нација који највише држе до своје традиције, онда се назире намера НАТО пакта да се озваничи као стајаћа војска при Савету безбедности Уједињених нација, јер као што је познато, Повељом светске организације није предвиђено постојање сталних војних потенцијала Савета безбедности. Што се, у том смислу, тиче држава и државица католичке културе и провинијенције, оне се утркују која ће прва стићи у повлашћени и „заштитни“ клуб јаких.

Али, све се чини да нечију кожу са посебним третманом покушавају ставити на добаш. Ради се о Русији чију су трагедију Буш и Горбачов стартовали и индуковали, а коју свесрдно и доследно покушава спровести Јелцин. Скоро изгубљено Подкавказје, нерешено руско национално питање у новонасталим државама након распада СССР, питање такозване транзиције, односно инсистирање на начин живљења руског народа по рецепту западних демократија, поштовање личних и колективних права и слобода опет по мери западњака и антиправославаца, као и потпуно „тржишно“ привређивање, само су форме на основу којих се велики руски народ денационализацијом и затирањем богате традиције, настоји покорити.

Руски народ је био и још увек јесте, сматрају ауторитативни аналитичари и публицисти, најмоћнији да се супротстави овој западњачкој немани и да спречи план о тоталној америчкој хегемонији и

унификацији света. Сматра се да је то једини разлог што светски моћници инсистирају и журе на проширењу НАТО-а, јер је познато да руска нација добрим делом још увек живи на принципима своје традиције, што плутократи у Вашингтону и на Ист Риверу настоје на време сузбити. Стога су последњих дана сви путеви западних политичара и дипломата водили и воде у Кремљ. Највероватније да ће тако бити све до руске безусловне капитулације коју, у обланди демократских интереса, кремљски естаблишмент настоји индиректно потписати.

Можда ове речи звуче сувише песимистички, помислиће неупућени волонтери. Међутим, оптимизму, бар за сада, нема места. Због чега? ситуација пре свега у самој Русији, а онда и окружење у којем је нажалост, потврђује нашу тезу. Ситуација није повољна јер се ради о људима у државном и војном врху Русије који зарад шачице долара (шачице у односу на руско неизмерно богатство - духовно и материјално) своју државу распродају на добош, а тиме и безбедност нације.

Ако се присетимо да од доласка Горбачова и Јељцина ни један руски предлог у Савету безбедности или на седницама Генералне скупштине Уједињених нација није усвојен - једноставно су у потпуности игнорисани без обзира колико су национално и државно важни онда на то наводи логичан след потеза званичне Москве, да ће и у наредном периоду бити слична ситуација, или углавном слична, наравно уколико постојећи државни врх буде и даље одлучивао о судбини овог народа.

Исти државни војни прваци у Русији довели су, некада прву армију у свету на просјачки штап. Буквално, иако редукована и радикално смањена, руска армија је више гладна него сита, носи истрошене униформе, а просечан војник живи испод сваког минимума јер не може задовољити најосновније животне потребе.

С друге стране, ако се посматра ситуација у руском окружењу, прилике нису нимало повољне. Пољска, Чешка, Словачка, Мађарска, Румунија итд. хрле ка НАТО-у мислећи да ће након учлањења истог момента све своје муке и проблеме решити. Свака од ових држава, услед очигледне привредне затомљености и лоше финансијске ситуације, не могу незадужене ући у војну структуру НАТО-а. Задати услови, да би нека држава била „равноправан члан“, управо их воде у клуб земаља дужника. Добивањем кредита од истих земаља којима лижу скуте, куповина и набавка материјално-техничких средстава од земаља чланица НАТО-а, незаобилазно их воде у зависност коју ће ови итекако злоупотребити те денационализацијом створити од њих сиву масу погодну за сваку употребу. Пољска је добила обећање од Кола и Ширака да је врло озбиљан кандидат како

за чланство у НАТО-у тако и за Европску унију. Ширак се залаже да код најразвијенијих земаља подржи и Константескуа, који такође, како је рекао, има највеће шансе и услове за улазак у Северноатлантски пакт. У том смислу Румунија је недавно потписала уговор са израелским произвођачима оружја о куповини војне технике чиме је, сматра се у палати Котрочев, задовољен један од њених услова за улазак у НАТО. Улазак Украјине врло је известан, из најмање два разлога.

Пут на исток

Прво, јер је то за САД геостратешки врло значајно подручје, с обзиром да је украјинско-руска граница међу најдужим, а огромни нуклеарни и конвенционални потенцијали уласком у Савез само би обогатили збирку НАТО пакта. Друго, врло поверљиви извори наводе, да је украјински председник Леонид Кучма миљеник негдашњег саветника америчке администрације Збигњева Бжежинског, и да он, када је реч о овим питањима, украјинске кључеве носи у свом џепу. Бжежински је доказани антиправославац и један од главних антисрпских лобиста у светској кухињи мондијализма.

Не треба заборавити на недавну блиц-турнеју генералног секретара НАТО-а Хавијера Солане новонасталим државама овог региона, која је имала циљ испипавање пулса, 1993. године неговештеног, Савеза неких држава бившег СССР на чијем челу је требала бити Русија. Изгледа

да од тога нема ништа, с обзиром да је тај патриотски савез одиграо позитивну улогу у времену када се, те исте године, Јељцинова председничка фотеља највише дрмала. Међутим, ако се на тас ставе интереси и намере и једних и других, односно Русије, с једне и НАТО пакта с друге стране, онда преовладава интерес западне војне алијансе, пре свега због огромних привредних ресурса које поседују Азербједан и Казахстан који ће бити главни снаббевачи нафтом и њених деривата, не само тог региона него и шире. Стратешки посматрано, ово подручје аналитичари пореде са ресурсима Персијског залива.

Када је у питању „Партнерство за мир“, циљ САД је на успостављање билатералних односа на пољу војне сарадње НАТО-а и држава потписница овог уговора, наводно ради одржавања заједничких вежби, ако нађу за сходно и у изградњи војних аеродрома од стране западне војне алијансе и ретко опремање „државе - партнера за мир“, војном техником. Сједињене Државе и водеће западне земље настоје и овим путем, „Партнерством за мир“, укључивати државе у свој савез, али на дужи рок.

У суштини, шта је циљ Сједињених Америчких Држава у ширењу НАТО-а? Пре свега, глобални пројекат успостављања једне светске владе са једним платежним средством. У том светском пројекту постоје и фазе прилагођене времену у којем се реализују, па често бивамо сведоци комбиновања различитих метода и средстава да би мондалијализам у потпуности био остварен. Употреба, или боље речено злоупотреба, политике која све више поприма насилни карактер, комбиновање са акцијама НАТО-а које Сједињене Државе називају хуманитарним интервенцијама, све је агилнија у међународним односима. У међупростору, поред светске организације која је главна полуга остваривања тих

интереса, користе се разним, тобоже хуманитарним организацијама, светским и регионалним, те наводно невладиним организацијама и удружењима попут Соросеве. Карнегијеве фондације и других. Наравно, ту се рачуна и на оне државе и нације које су већ населе на сирови космополитизам, као наводно највећу цивилизацијску вредносту, па неке од ових земаља поред добровољног, „добровољно“ желе свој пријем у чланство НАТО пакта.

Раде ГРБИЋ

**Ова страна
је празна...**

**...чекамо
ваше огласе!**

тел/факс: 078/38886 ♦ С. Марковића Ц, Бања Лука ♦ Жиро рачун: 30-500-670-4-50 за „Велику Србију“

ПЕКИНЕЗЕРОВА ТОРЊАЧИНА

„Сарајево, спржила те муња” (Абдулах Сидран)

Чувена „Антологија српског песништва”, Миодрага Павловића, која почиње Светим Савом: „Помешах се са стоком неразумном и изједначих се с њом”, а завршава се pjesмом „Ф. дру”, Јована Христића, подсјетила ме на једну замјену књижевних теза. Ево, неки дан, телевизија Београд емитује снимак додјеле „Змајеве награде” pjesнику Христићу за сабрана или изабрана дјела. Не бих ту уочио ништа необично, само сам се подсјетио како је исту награду добио прије Христића Абдулах Сидран, чија је укупна поезија писана на искуствима Христићеве поезије! Нарочито оне из pjesме „Федру”. Којом се, надам се, не завршава српска поезија а почела Сидранова. Овај раритетни књижевни лупинг био је могућ само код Срба у ондашњој cjеловитој Југославији. Да, наиме, летимце дијеле злато властите књижевности, мерхаметски, за књижевну просјечност братских нам народа. Тако је „Мехин мали звани Зрно” (како га од дјетињства зове Хусо конобар из cjеловечерње крчме на Башчаршији „Мали рај”) захваљујући сценаристици за филмове „Сјешаш ли се Доли Бел” и „Отац на службеном путу” (Јел’ Сарајво дје је некад било?), добио чика Јову Змаја прије софистицираног српског pjesника Јована Христића. Али нека: Сидран који је реално гледано написао само ДВИЈЕ књиге стихова, претапајући једну у другу („Кост и месо” и „Сарајевска збирка”, коју смо од миља звали „Сарајевска збирка”) након успјеха Кустурићиних филмова, штампан је чак и у Црној Гори! Његов данашњи кућни љубимац Марко Вешовић тад је писао „Бијели глог из Папа”, нема сумње фину лирику, након доушничке дојаве да нешто сумњиво има у његовој синтагми „поцрвјело му лице к’о корице партијске књижице”. Може бити како су Сидрана и Вешовића упратили у дублу политичко међузонског турнира. Овај књижевни двојац без кормилара, параноидно везан УДБ-ом и Комитетом, за овог грађанског рата у Босни, подијелио је посао. Сидран Републику Српску назива „четнитетом” а Вешовић за крупни девизни новац чини мило Федералним партинерима. Топлоти овог муслиманско-црногорског загрљаја вјероватно је допринјело и „руско говно” али и „америчка торта”, о чему сам, на овим страницама, писао много раније од Кустурићине прозивке међузонаца у ревији „НиН”. Елем, Сидранова књига стихова „Кост и месо” тронула је код издвавача три године (нит’ се јавља, нити долази”). Може бити баш због стиха: „Сарајево, спржила те муња”, коју је он мазнуо (то јест покрао) од

народне памети. Сад кад тријезне главе („Јел Сарајво дје је некад било”, опет питамо) расклопим на саставне дијелове његове двије танушне књижице стихова, открива ми се алхемичарско-амбалажерска поетика „Мехиног малог званог Зрно”. Да би добио „Шестоаприлску награду” града Сарајева, у циклусе је подијелио pjesмице о Јеврејима, фра Јукићевим Хрватима, властитим муслиманима, који бијаху у корицама књиге Мула Мустафе Башескије („Љетопис”). Србима је дао двије pjesме о Гаврилу Принципу, ако не рачунам pjesму „Шетња са Стеваном”, која завршава парафразом из Библије: „Дух Сидранов ено, лебди над Миљацком”. Падајући у очајање што све мање пише стихове (а кад их је то ПУНО писао?) измоллио је легендарног румунског pjesника Никиту Станеску да му барем посвети једну pjesму. Нема проблема, рекао је Адам Пуслојић, виртуозни преводилац с румунског на српски. Сидрану се, ето, мало вратила снага па је успио написати неколико pjesмица да јопет појача танку крв „Сарајевске збирке”. Пардон „збрке”. Имајући особити дар да „дрпише”, „хапише” и „марише” и понекад окујуше, што ће рећи српски да краде туђе садржаје, форму, стихове, сентенце па и уличне рапорте о „хемијском жучном сафуну” из тобожње pjesме „Један сарајевски монолог”. Чисти, риба и полира. „Нема заједанције”. „Ако вам је до заједанције, заједанција вам је двјеста метара ниже”. Хоћу рећи како је ова употреба цитата упакованих у pjesничку књигу нечувена. Има ту фрагмената из повеље Кулина бана, реченог Башескије, Томаса Стернса Елиота (мрак, мрак, мрак, све тоне у мрак”), досјетки Гаврила (Видова) Граховца по којој „pjesма мора бити тачна по свему а прецизна у изразу”. Ама не мора, јер се ти, Гаврило! Дрпис’о је Сидран и од јаких и од слабих. Од шекспира и Светог писма, до Исе Калача и уличних продавача „сафуна”, који ето бришу мрље од крви, мастила и масти (или ти зјетина). Дозлогрдиши људима око себе да је рођен САМО ОН у Сарајеву и да је Сарајево само његов књижевни грунт, исмијао је лично његов ахбаб Иван Кордић забиљеживши негдје с пуним правом како А. Сидран „рођен у Бињежеву код Хаџића”. Тад сам стајао иза неколико Сидранових pjesама и данас се тога одричем. А ову pjesму, коју нудим читаоцима на увид, стављам у ПРЕГЛЕД српске РОДОЉУБИВЕ поезије. А нек’ се сам Сидран с моста Фердинандовог (бише то мост Гаврила Принципа прије овог рата) извињава „балилучком дуњадуку”. Ево те pjesме у cjелости:

Абдулах Сидран

ГАВРИЛО БУНЦА, НОЋ УОЧИ ПУЦЊА

Ова је ноћ нестварна, тиха ко пакао који не постоји. Свијет, куће и твари потопљени у уљу. Право доба за неодлучне: треба сити на прстима низ труло стубиште, треба дотаћи руком тај вид, то уље, треба рећи идемо, душо, по оружје! Јер, тако је нестварна и претиха ова ноћ. Нема никога да нам каже: Сутра, чека те ужас! Сутра, чека те љубав! Лубавна пуни се страшном свејтлошћу. Пожуримо, душо, по оружје, док није прела од тог сјаја. Кује се негдје у близини истинит штит и стваран, везу велике ноћне топао плашт, за тебе, за тебе све, душо неспурнал! Пожуримо само, док не прене кост, јер свануће, и поново: слух ће нам рањавати с улице урлица, поново: дисаћемо ваздух помјешан с гелерима! Пожуримо, душо, по оружје, док свануло није, док умро није наш бог. Послије, нећемо имати с ким, нити коме, нити чиме говорити. Лежаћемо мртви у тамни, у уљу, у гољинама што глухо и тешко и туло на плећа стољача лиже, ко ноћ ова нестварна на моја плећа што лијеже, ноћ препуна сјаја, и зова: Крешимо, душо, по оружје!

ТО БИ БИЛА ТА српска родољубива pjesма из пера Абдулаха Сидрана. Компарације ради дајем на увид своје виђење историјског пејсажа око Гаврила Принципа. Дакле:

Бранко Чучак

РУЧНИ ШИПАК ГАВРИЛА ПРИНЦИПА

Својим сте ушима чули: народ страшно воли да псује. Баш сад је неком отишла крвава мајка. Баш је неком у вои, у нос, у грло, у уста. Народ страшно воли да псује, само пипните жилу куцавицу само ставите руку на срце. Рођак мој, рећимо, Гаврило чим је чуо ријечи Ричарда Другог: „у име Бога, посједајмо на земљу и причајмо тужне приче о смрти краљева” толико се наљутио на Фердинанда да га је испсвао у Сарајеву на мртво име. Волим такве реакције: кад се љути он псује, удара шаком о сто или пљује. Могу се заклети да му још ручни шипак вири из земље и да му се види црно испод нокта.

(Бранко Чучак: „Во у купусу”, Свјетлост, Сарајево, 1981.)

Оставимо, засад, да свој суд о двјема pjesмама изрекне Сидранов кућни љубимац (на крају текста ТОРЊАЧИНА). А на читаоцима је да се одредје.

И у „четнитету” и у „балилучком дуњадуку”.

**ЛИШЕ:
БРАНКО ЧУЧАК**

"РОМАНИ СЕ ПИШУ ДОК КУЋА ГОРИ,"

Росуђујући за наслов реченицу Владана Деснице из „Прођења Ивана Галеба“ враћам нашу тему у само средиште: ћутати или говорити, посебно у „времена вучена“? Разни су и различито мотивисани одговори и сваки, у неку руку стоји и може да се брани. Ипак, склон сам вјеровану (или је то прије одређење?) да говорити морамо.

Само, шта и како? Е, то је други шар рукава. Давно је уочено како је „истина најбољи грч“, као што је и лаж једна од најљепших особина књижевности. Истина је као и обично на средини, по англосаксонској формули „фикши-факши“.

Земље /боље речено простор/ у којој живимо Богом дана је средина за настајање разноразних уметности. Док ми умјемо и, умјемо /себе или се/ неки други свијет, мирнији, можда и мудрији у тишини ради и ни брига га није за уметност. Лишени сваке бриге о опстанку прогласили су своје бриге за унапређење стандарда врхунским. Ренимо Швајцарска, омиљена и већ помало излизана метафора (симбол?) у некадашњој предизборној кампањи у бившој БиХ. Сјехате се, скоро сваки „кандидат“ је обећавао да ће од БиХ да направи Швајцарску, Швајцарску и тел.

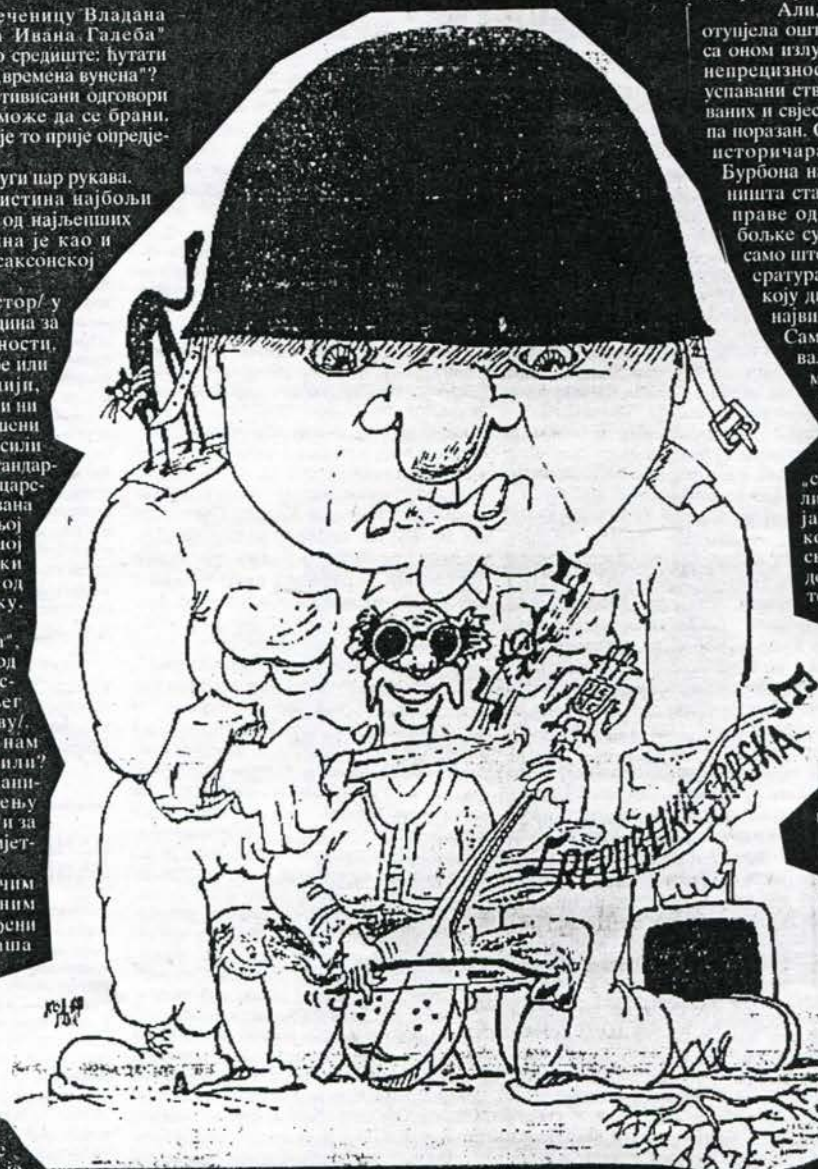
„Мој живот је Швајцарска“, певала је Емили Дикинсон /кој нас позната у преводу - мајсторском преијезу - цитоњег острвљеног ловца у Сарајево/. Али, шта ли је то хтјела да нам поручи, чедна и мила Емили? Одговора је много али је најинтереснији садржан у објашњењу самог „преводника“. Ко је чуо и за једног великог швајцарског уметника?

Земље богате свим и свачим сиромашне су - гле чуда - оним чиме смо ми пребогато награђени /или кажњени/: свака је наша полушмева бака бољи писац од свих швајцарских писаца. „Овај је град богат околином“, давно смо се шалили. Овдје су тако добра вода и чист ваздух, додавали смо. Мудро, Али, земља која се дичи добром водом и чистим ваздухом, мора да је сиромашна свим осталим. То је као неко просто правило „тројно“.

Понекад /само понекад, зими/ ми дође да од милине, слично Кочићевом Давиду, вриснем. Куку нама којко ми добрих писаца имамо. „Не може се од милине живјети!“

Понекад /обично, зими/ пожелим да и наша земља буде мало Швајцарска, да се о себи забрине, себи окрене, да нас мише пусто аветање и вјечита забрињеност за свијетска питања.

Коначно, вријеме нам је да се одредимо: да будемо соколови или врапци. Трећег нам нема. Или у суро камење, у дов увијек неизвјестан, у коме може и ловац да настрада, али при томе слободан, углавном усамљен - или да се идентификујемо са другом српском „типом“, са врапчићем виваном, који кључа из прикрајка, мрвице, гури се од зиме а

нико га и непримећује. Да будемо живи и да нам не буде важно јесмо ли у кавезу или на слободи... Оба рјешења имају својих предности али и mana. Соколу соколови /да не помњемо оно из pjesме да је „веојка соколу“ - ко је још чуо да је неко ухватио врапца и палио му крила?/ а вивану виваном. Па, мирна Босна. А мирни и ми...

Само, лијепо све то изгледа на папиру, али ми смо познати као „усмени народ“, што ће рећи - неписмен. Шта вреди да се пише кад слабо читамо. И кад смо неукли не дамо пред себе, тешко нам шта можемо објаснити, а да ми о свему немамо и своје мишљење.

Шта, дакле, да се ради?

Ако је вјеровати Владану Десници „романи се пишу док кућа гори“, дакле невоље су стимулативне,

осујећеност нас тјера да се афирмишемо и рехабилитишемо не бисмо ли некако нашли излаза.

Разноврсна репресија /како је певало Бреговић: „депресија од граха и купуса“ - о како то познато, болно познато звучи?/ је храна стваралаштву. Чисто нас обузме носталгија за временима оним у којима смо се довијали на сто начина да кажемо а да нас нико не оптужи, да сви разумију а да нико не схвати... Да, слатко старо вријеме. Ако ништа, тада смо били млади, а тада се могу имати и плузије. Живот без плузија, какав је то живот?

Како је само био слadak онај давни „афоризам године“: „ЈУГО смо већ продали а неки се и за СЛАВИЈУ распутију“.

Са демократијом, на разне, углавном наше, балканске, начине, и то се промијенило. Сад свакоме можеш да кажеш све, и ништа!

Сатира постаје бесмислена. Предобро изучени занат алегоријског казивања више никоме не треба. А наши „езоповци“, тако добро извјежбани просто не знају шта ће.

Али, како невоља углавном не иде сама, отуђила оштрица наших сатиричара иде под руку са оном излуђујућом навиком да његујемо свјесну неспрецизност у говору. Са једне стране, дакле, успавани ствараоци, са друге поплава неталентованих и свјесних „замагљивача“. Резултат је скоро па поразан. Слично оној старој опаски француског историчара који је коментаришао повратак Бурбона на власт: „Ништа ново нису научили, ништа старо нису заборавили.“ немамо нове и праве одговоре на нову стварност а старе бољке су још више узнапредовале. Пацијент само што није подлегао. Срећом, изворна литература нам се још добро држи. Ова бољка коју дијагностикујемо односи се највише и највише на друге облике јавног говорења. Само, у прилици коју смо већ констатовали - како смо ми усмени народ - шта могу и како да учине и промијене аутори чије књиге у тиражу не прелазе хиљаду примјерака? Ништа, или веома мало.

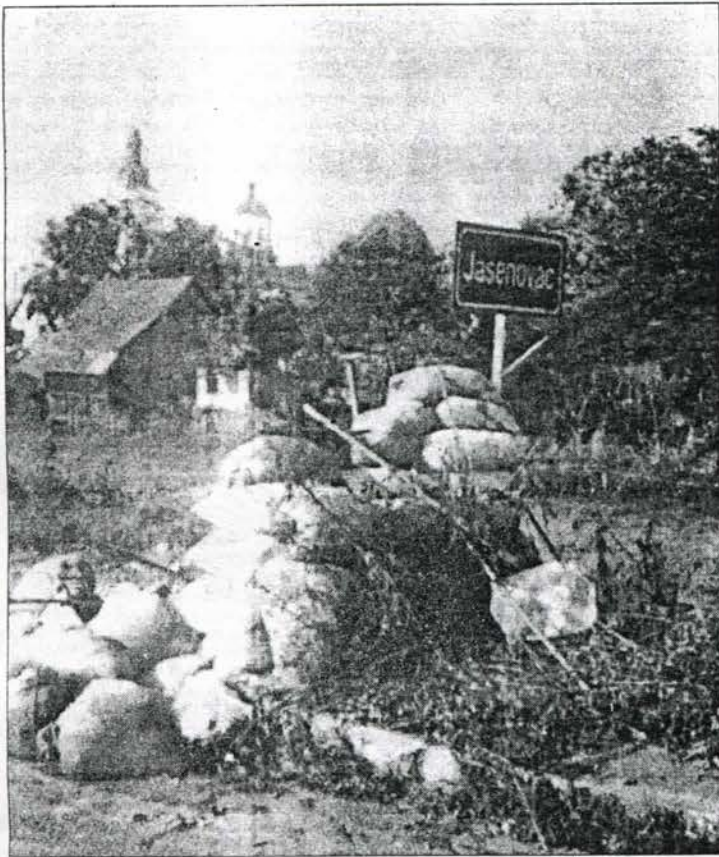
Они који су нас усмјерили да „сецесонизам“ уземемо „предента“ /да ли свјесно идући на руку нашим непријатељима?/, они који су злочинци и кољаче крстили „бојовници“, они који своју земљу и територију зову „коридор“ а крају аутомобила „посувивање“, то су они исти који су сељаци назвали „индивидуалним пољопривредним произвођачима“, директора „инкосеним“. Они које, најбоље доживљавамо као АДОЛЕСЦЕНТЕ ЕТИКЕ. А још горе, такви су обично оболели и од ИДЕЈНЕ СПОНДИЛОЗЕ, својеврсног духовног еколозија који сваки вид слободоумног мишљења препознају као опасно таласање.

Дакле, соко или виван, питање је сад?

Гријешити јесте људски, прихватимо, али највише треба да се одговори на питања да ли смо сви људи? Јесу ли нам на срцу људске особине, о чојству и јунаштву да и не говоримо.

А опет, још је свеже сјећање на метке, и свијет да меци убијају. И није ни мало утјешно што не убија сваки, чак ни сваки стоти, ако се зна да су и колико су убиштвени.

Данојлић препоручује три правила којима се може постићи да појединца /и народ?/ оставе на миру: бити довољно мали, готово синушан, не бити превисе захтјеван када је јело у питању и коначно - не гордити се, својим ликом, дјелом и величином. Ако их се придржавамо, скоро са сигурношћу се може очекивати да ће нас пустити на миру. У неспречитим глобалним затворима са благим режимом, којима као блаженој белосвести тежи овај уприсречени свијет интернат психологије, мтв - забава и колабуријерске гастрономије, има ли мјеста онима који би радије глорифицирали и ирилизирали, који би да пораговарају са пријатељима, који би да „луциду кажу стој“ /завршен цитат - ко зна, зна?/ Има, само су за такве /за нас?/ превисе строжији режими, самци и чврсти окови, па и јака средства, ако устреба.

КОРЕНИ ХРВАТСКЕ МРЖЊЕ ПРЕМА СРБИМА

После II светског рата у Југославији је успостављена Титова комунистичка диктатура. Та диктатура је била изразито антисрпског усмерења и директно је наставила усташку политику из времена такозване независне Државе Хрватске. Оно што Анте Павелић није успео да учини ГОЛИМ НОЖЕМ добрим делом је учинио Јосип Броз Тито после II светског рата.

У исто време када је јачала моћна српска држава на Балкану, када је јачала српска цивилизација и култура, на Балкану је постојала и хрватска држава. Хрвати су у почетку имали две државе, Босанску и Приморску Хрватску. Водили су честе ратове са Францима и у једном периоду били тотално потучени. Међу тим државама је владала суревњивост, али се некоко Хрватско краљевство ипак одржало. Међутим, док је Српска држава била моћна и уважавана на Балкану, Хрватска држава никако није имала. Након погибије последњег хрватског краља Петра Свачића на Грозду 1102 хрватски великани склапају нагодбу, такозвану *rasa solventa*, са мађарским двором и признају мађарског краља за сопственог. Хрватска и својом вољом улази у унију са Мађарском. Од тога тренутка престаје постојање Хрватске државе, а ја лично не верујем да ће Хрвати икада више у историји имати шансу да успоставе своју државу.

Историјска наука углавном тврди да су хрватски и српски народ слични по пореклу. Поуздано се зна да су и Хрвати и Срби, када су дошли на Балкан били потпуно издиференцирани као народи и да су дошли са тим именима на Балкан. Међутим, како је врло лако установити да је српско име изразито словенског порекла, за хрватско име је то тешко утврдити. И данас сами Хрвати не знају шта њихово име значи, а постоје у теорији многе претпоставке да је оно персијског порекла. Хрвати су у својој историји досада долазили много чешће у додир са разним азијатским народима, са Хунима, Татарима, а објашњавајући њихову велику крвожедност у прошлом и овом веку, многи историчари и многи теоретичари, многи психолози су ту њихову крвожедност уствари тумачили мешањем са разним азијатским народима. Јер Хрвати своју племениту крвожедност нису исказивали само у овом веку.

Прошлних неколико векова у јужним немачким покрајинама усталила се у народу пословица „Бог нас чувао куге и Хрвата“. Мада су врло брзо изгубили сопствену државу, Хрвати су играли одређену улогу прво у оквиру мађарског краљевства, а онда погубио последњег мађарског краља и склапањем уније између Угарске и Аустрије у оквиру Аустроугарске монархије, Хрвати су мобилисани у Угарску војску, али на бојним пољима никада никакве значајније резултате нису показали. Нема нигде победе у читавој њиховој историји са којом би Хрвати могли да се поносе. Али, они, чији су најамници хрватски војници били, знали су како да то на најбољи начин искористе и употребе. Зато су Хрвати углавном коришћени као посадне трупе на освојеним територијама. Јер и Аустријанци и Мађари су сматрали да им нема равних у угуњтавању мирног цивилног становништва. И отуда и те пословице о јужним немачким покрајинама, отуда искуства о хрватској улози у стогодишњем европском рату на другим многим бојиштима где су се они појављивали.

Није ни мало случајно што Хрвати данас подржавају албанску тезу да су Албанци илирског порекла. Вероватно су са њима нашли много заједничких додирних црта. А углавном нашли су се у антисрпском савезу, у антисрпској коалицији. И једне и друге данас уједињује антисрпска мржња. У време Илирског покрета код Хрвата се појављује идеја која попрама обележе југословенства мада се у прво време тако није називала. Тек ће ту идеју југословенском да назове Јуриј Штротсмајер. Али на чему се базира та идеја? На њиховој жељи, на њиховом хтењу да уједине што више словенских земаља, што више српских покрајина, како би са том словенском тежином имали већи утицај унутар саме Аустроугарске монархије. Никад им није падало на памет да траже потпуно отцепљење од Хабзбуршке круне. Хтели су само да у те ропске окове и ланце уваку што већи део словенског становништва. У том смислу су се залагали и за појављивање и Чеха и Словака, желели су да у то укључе и Србе. Сматрали су да ће на тај начин уместо двојне успети да створе тројну монархију.

Е сад овде се може поставити питање зашто постоји двојно краљевство и Србије и Босне? Зашто је то било уобичајено у средњем веку? Зашто су српски владари из централне Србије у својим титулама имали наведене многе српске земље. Рецимо господар Рашке, Дукље и Приморја итд. Што у средњем веку феудалне титуле паде од те кћиности, од те пренатријности, а придицом свог крунисана први босански краљ Твртко свом имену додаје и оно име Стефан, које су носили сви владари из династије Неманић. Касније ће кроз народну поезију то име Стефан да прераста у Шћепан. Шћепан итд. што не представља никакав проблем у читавом овом писању, јер наша народна песма „Душанова женидба“ такође пева о српском цару Свјетлану. Говори се дакле о уобичајеним наро-

дним називима, односно о начину народног изговарања појединих владарских имена. Користећи тешку ситуацију у којој се наша српска држава католици врше продор у Босну. На руку им је ишла једна чињеница да је у Босни и Херцеговини била доста развијена богумилска секта. Богумили су били јеретици у оквиру православља. Први пут се се појавили у Бугарској. Одатле су протерани и нашли уточиште у средњовековној Србији. Стеван Немања је богумиле протерао из средњовековне Србије, и они су нашли уточиште у Босни. Дакле реч је о Бугарима и Србима који су дошли у Босну и своје јеретичко учење проширили на један део тадашњег босанског становништва. Кад је реч о историји Босне треба увек имати у виду чињеницу да је Босна најслабије насељена наша земља, да је имала најмањи број становника и да права религијска припадност тих становника није могла увек бити поуздано издиференцирана. А босански великаши, босански владари су заузвимајући толерантан однос према богумилима ипак имали у виду пре свега чињеницу да се богумилство појавило унутар православља.

Е сад чињеница да Српска православна црква битно слаби после пропасти српске државе, кад је изгубила своју унутрашњу централизацију и хомогеност, она је и изгубила контролу над појединим српским земљама. Отуд појава масовног турчења, односно преласка на исламску вероисповест и кад је реч о средњовековној Босни, преласку на католичанство. Али сви ти који прелазе на католичанство не сматрају себе Хрватима. Код њих остаје српска национална свест. Код многих западнохерцеговачких, далматинских, личких и других католика, сачуване су и народне песме, српске народне песме, посебно народне песме из Косовског циклуса. Они и даље настављају да славе крсну славу. У Западној Херцеговини, посебно у области Опузена, Метковића, посебно у Конавлима, крсна слава код доброг дела католика који се данас под утицајем хрватске католичке пропаганде, на жалост, сматрају Хрватима, задржала се и до данас.

Након што је Аустроугарска окупирала и 1908. године прогласила амнестију Босне и Херцеговине, води се кампања да се сво католичко становништво Босне и Херцеговине изјашњава Хрватима. Аустроугарска и доводи многе Хрвате у Босну и Херцеговину, који јој служе и као државни чиновници. Она доводи многе Пољаци, Чехе, припаднике других словенских народа водећи рачуна, пре свега да буду католичке вероисповести. За једну или две генерације сви ти увезени католици почињу да се под утицајем пропаганде изјашњавају као Хрвати, отуда чињеница да се данас отприлике 17% босанско-херцеговачког становништва по званичним пописима изјашњава припадности хрватској нацији.

Српски интелектуалци овог времена водили су очајничку борбу против Аустроугарске доминације и покушаја католичена. А у тој борби предњачио је велики српски књижевник Петар Кочић. Остале су у нашој историји познате његове беседе у Босанском сабору у Сарајеву.

Па ни у то време није мржња Хрвата католика према Србима досегнула данашње размере. Мржња почиње да прераста и добија чудовишне облике у периоду уочи и у току I светског рата. Након што је Гаврило Принцип својим пуцњима у Сарајеву спасао част и понос српског народа, ликвидирао познатог србомрца, аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда, широм Босне и Херцеговине, Хрватске, Славоније и Далмације долази до масовних protesta и демонстрација Хрвата. Масовно демонстрацију Словени у знак подршке Хабзбуршкој династији испољавају мржњу према српском народу. Та хрватска и словеначка мржња према српском народу добиће до посебног изражаја у I светском рату. Аустроугарска у своју армију мобилише све националности које се налазе на њиховој територији, али мобилишући Србе, разуме се, воде рачуна да највећи број 80 можда 90% мобилисаних Срба упути на друга ратишта. За српски фронт мобилише углавном Хрвате, Словене, Мађаре, нешто Аустријанца и друге. И највеће злочине у I светском рату на Српском фронту почињу су Хрвати - аустроугарски војници. На самом бојишту се су показали као врло лоши војници и то је један, вероватно, од фактора, зашто су аустроугарске армије онкако брзо, и чини ми се, лако потучене. Јер ни Хрвати ни Словени никада кроз историју своје војничке способност нису успевали доказати.

Међутим тамо где је дошло до окупације делова Српске територије доказивали су се великим злочинима према цивилном становништву. И зато су широм Србије жарили и палили, поклањали, вешали и жене, убјавили једну, вешали старце. Један од највећих хрватских злочина свих времена Јосип Броз Тито као командир аустроугарске војске на

ГОСПОДАРИ

Удри за крст, за образ јуначки,
ко гођ паше свијетло оружје,
ко гођ чује срце у прсима,
худитеље имена Христова
да крстимо водом али крвљу!

Прије него што почнем скромну причу о великим стварима морам објаснити зашто узимам стихове великог Његоша као увод у шикад започете и недовршене приче и полемике које су се саме ваљда од себе, како је свијета и вијека, створиле. Причати непрегледно и недокучиво у исто вријеме и тешко је и лако. Нема оне туробне и приземне спутаности која крши фантазију неуструких глава, која ствара границе прагматичном и практичном разуму, али баш због тога сам писац мора, сам себи, снудати обзоре и ставити тачку на мисао. Јер иначе оно што хоћемо рећи обично некажемо, а такво писање ниш ко чита ниш коме треба. У најбољу руку дивно се сами себи. Чему то.

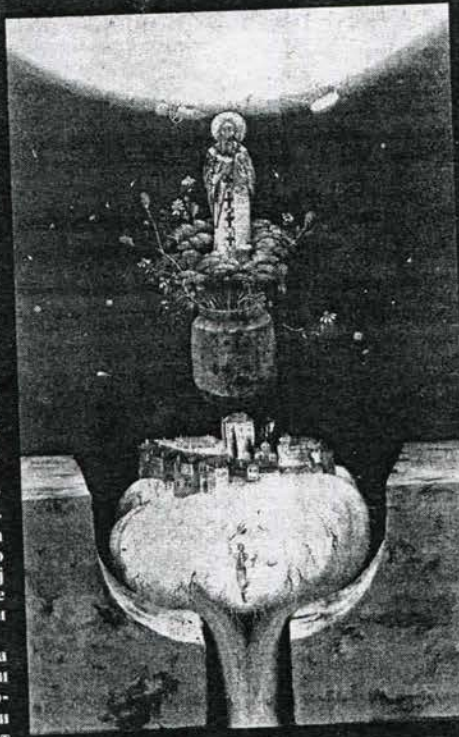
Но како заправо у овом замешатељству немамо улогу стваралаца још већег хаоса већ градитеља хармоније у докучивости нашег разума морамо схватити, једнако и зло и добро као границе нашег морала и бивствовања у властитој људскости. Бољи примјер од Његоша, да се њиме учимо и у смртној слабости кришенимо, ми, Срби прије свега, немамо.

А када већ прихватимо њега, Његоша немилог роба и милост господара, она хтјели или не морамо прихватити и проповиједи тог народног свеца чија је мудрост била једнака снази ваљда и због тога што му је тјелесни живот претекао духовни, па се нико није могао из смртничке злобе настаљивати одумирањем његовим, већ су се сви дивили његовој вјечитој младости.

По мом дубоком и скромном убјеђењу Његоша није могуће схватити издвојеног из времена. Како оног у коме живимо, тако и оног које је он обљежио. И не само том већ и оном које му је претходило. Покушају ово писање конципирати тако да га испрелетем са животом три, по мени, најзначајније личности у српској историји. Вега која постоји између њих је за право пут којим ми идемо.

Наравно прва од њих је Св. Сава.

Развој модерних националних заједница, каква су Срби безмало од Св. Саве, је прије свега обљежен постојањем националног облика религије у чијем оквиру се креће филозофски, морални, обичајни, просвјетни, културни... развој тачније цивилизацијска изградња са свим субјективним обљежијима једног народа. Улога коју је С. Сава имао у том процесу је фасцинантна и неизмјерна. Комбишујући хришћанску филозофију и обљежија, обичаје и традицију условно речено скоро бруталног сензуализма који је егзистирао код пововјерних Хришћана, Срба, Св. Сава је усполио један барем по начину изражавања и узражавања специфичан облик хришћанства који се слободно може назвати националном религијом, а временом је добио и скоро званично име, Светосавље. Увезујући литургију и источно-римску мисао са нашим древним обичајима и обредима Св. Сава је намјеравао да постепено приволи властити још увијек полу-цивилизирани народ да прихвати идеју међусобне љубави и радосне вијести. Наше вишњевјековно поштовање његове жеље је доказ да је у томе и успио. Но десило се нешто што можда монах Растко није ни очекивао ни знао (кажем монах Растко јер он то сада као светитељ

види). Умјесто да привремено измјешамо старо и ново ми смо направили хармоничан и само нама својствен спој и једног и другог. По томе смо посебни и на то смо поносни. У односу на ово све остало што је Св. Сава учинио за свој народ је, усубујем се рећи, мањег сјаја.

Друга личност је Петар II Петровић Његош. Човек који још није канонизован као светитељ мада су се многи већ десетинама година трудили да то учине. Наравно тема овог текста није подршка ни једној ни другој страни на њему то питање овдје напустити. Размишљајући у брдима Црне Горе о спасу српства Његош је често упоређујући слике окцидента и оријента закључивао (а то се из његових стихова види) да ми западно не спадамо нигде, да смо посебни и засебни и зато увјек ни слуге ни господари по камен спотицања оима са истока када јуришају на запад и оима са запада када јуришају на исток. Ваљда зато и каже у „Горском вијенцу“ како су прво „имали вијеру“ у Латине а потом упознали сладост њиховог језика и зло срца њиховог. Гледао је владика наша брда и читао све књиге. Упоредио је муку и несрећу са позивима на љубав и братство. Схватио разлику Старог и Новог завјета остављајући нам вјечну поруку:

„Зло чинити од зла се бранити,
ту злочинства нема никаквога.“

Можда ће ме након овога многи напаст, можда неки и стати на моју страну, али тврдим да нас је (нас Србе) владика Његош тиме уврстио у старозавјетне народе и ослободио новозавјетне поруке: „Ко тебе каменом ти њега хљебом“. Убјеђен сам да је Његош прозreo да је Свето писмо књига робова и господара и да је првима речено: „Ко тебе каменом...“, а другима: „Око за око, зуб за зуб“, те да је такође првима поручено: „Цару царевом...“. И како је видио да је првине

камена пало на јадно и измршварено тјело његовог народа одлучно је једном за свагда стати на крај тој несрећи и превести, као преко Јордана, Србе из робова у господаре. Он познато је и сам се тако понашао. Није му била неозната ни сабља ни мантија, али ипак се најбоље сналазио као врста државник и дипломата. И вјероватно би многе ствари биле другачије да се упоредо с тим нису водиле неке друге битке у Србији. Вршило коло властољубивих трговаца и сениглава.

Времена су пролазила мудрост је сакупљана. Прошле су многе војске и ратови. Долазиле су многе идеје неке са истока, неке са запада, а ми ипак одувјек били само као нека спирета у којој мјешају свакојаке болести. И тако мисаоно изоначени као лабораторијски заморачни дочекали смо још једно крвопролиће. По свјетски рат. И тад појављује се Епископ Николај Велимировић. Ни он није свецац јер како рече његова светост Патријарх српски господин Павле: „Има још живих људи који су га позивали, па би незгодно било рећи да су знали свеца.“ Оно што је почео Св. Сава и продубио Његош, Епископ Николај је заокружио и нажалост у погрешном времену покушао остварити. Процес стварања националне хришћанске религије и васпостављања Срба као народа господара Епископ Николај је наставно практичним организовањем прије свега свештенства, а затим и самог народа. Иза њега је остало мноштво књига, многа значајна дијела. Наравно и тада као и сада сам народ још увијек назрео није схватио поруке свог духовног вође па је на прилично нерационалан начин дошло до покушаја реализације тог пројекта што се у суштини показало као тотална супротност (инструментализовани Димитрије Љотић), идејна изгубљеност (генерал Михајловић), претјерана прагматичност (генерал Недић) и дилетантizam (емиграциона влада и Краљ Петар II). Они су завршили како су и радили. Они који су ишли за њима често и горе.

И тако о великанима наше прошлости размисао о томе како сам се прије пар часова опростио од доброг пријатеља кога је мука отјерала пут бијелог свијета. Одлази за Канаду. Избјеглица је из Сарајева и након четири ратне године, мириса расточене и угажене рововске земље и пар рањавања нема ништа до живу главу. А она има стомак. И не само свој већ и своје жене и једног дјечака. Он је нижењер она медицинска сестра. Улазне напире су добили без проблема. Каже било му је драго да осјети да је ма коме стало до њега. Гледао сам дјечака. Има свега три године и већ за пар мјесеци потпуно ће заборавити најлон који је умјесто стакла на прозору једне од сиржених козарачких кућа одвајао собу у којој је била његова кољевка од брдовите дједовине. Од сада ће га од тих брда дјелити мново више. Чак један океан. Да ли ће икада сазнати да су се многи борили да он не буде роб већ господар. Знајући Вукоту, а тако му је оцу име, хоће. Међутим, питање је колико ће му то значити. Рећи ће: „Па тата ми ни сада нисмо робови“, и отићи да гради туђу дједовину док његова постаје буњиште. А можда, ипак, осјети усуда српства и настави борбу којом ћемо, ваљда некада, постати и истински господари.

„Крв праведна дими на олтару,
чивоти се у прах развијаше,
земља стење, а небеса ћуте.“